

REFERENČNÁ PRÍRUČKA CCBE PRE OBHAJCOV V EÚ

2020

VYHLÁSENIE:

CCBE neposkytuje žiadne záruky v súvislosti s informáciami uvedenými v tejto príručke a nezodpovedá za žiadne kroky podniknuté v dôsledku spoliehania sa na informácie obsiahnuté v tomto dokumente alebo v dôsledku akéhokoľvek použitia informácií, ktoré sú jeho obsahom. CCBE nezodpovedá za škody spôsobené spoliehaním sa na informácie obsiahnuté v príručke či na základe ich použitia.

Táto referenčná príručka je chránená autorskými právami, je však možné ju bezplatne stiahnuť pre vlastné použitie.

Obsah príručky môže byť voľne citovaný s odkazom na CCBE.

Úvod

Príručka má za cieľ pomôcť európskym obhajcom získať prehľad v oblasti legislatívy EÚ, judikatúry európskych súdov a ďalších relevantných nástrojov a zdrojov, prostredníctvom odkazov na príslušné dokumenty.

Príručka obsahuje informácie o nasledovných oblastiach:

I.	Procesné záruky: Procesné práva podozrivých osôb a obvinených osôb v trestnom konaní	4
II.	Európsky zatýkací rozkaz: Informácie o EZR a súvisiaca judikatúra Súdneho dvora EÚ	12
III.	IOpatrenia EÚ týkajúce sa prípravného konania a vo fáze po ukončení trestného stíhania	13
IV.	Odňatie slobody – Databáza o väzobných podmienkach	14
V.	Problematika dokazovania	15
VI.	Judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva (ESĽP) v oblasti práva na obhajobu a odkazy na informačné prehľady rozhodnutí ESĽP k rôznym otázkam	17
VII.	Informačné prehľady CCBE s osobitným zameraním na právo na obhajobu v trestnom konaní v členských štátoch EÚ	19
VIII.	Charta základných práv EÚ	20
IX.	Európska prokuratúra	24
X.	Príručka CCBE pre zastupovanie v prejudiciálnom konaní pred Súdny dvorom Európskej únie a pre zastupovanie pred Európskym súdom pre ľudské práva v Štrasburgu	26
XI.	Záver	27
XII.	Príloha – Príklad informačného prehľadu (na ktorý odkazuje časť VII)	28

I. Procesné záruky: Procesné práva podozrivých osôb a obvinených osôb v trestnom konaní

Obhajcovia by mali mať vedomosť o tom, že v rozmedzí rokov 2010 až 2016 Európska únia (EÚ) prijala šesť smerníc na posilnenie procesných záruk pre podozrivé a obvinené osoby v trestnom konaní.¹ Tieto smernice sú priamo uplatniteľné v členských štátoch EÚ (t.j. majú priamy účinok).²

Tieto smernice vo svojej postate predstavujú harmonizačný rámec určitých procesných štandardov v oblasti procesných záruk v EÚ za účelom zabezpečiť spravodlivosť trestného konania a rovnocennú ochranu práv občanov v EÚ. Tieto spoločné minimálne štandardy sú nevyhnutné na to, aby súdne rozhodnutia vydané v jednom členskom štáte EÚ uznali iné členské štáty EÚ, keďže oblasť justície v EÚ je založená na vzájomnom uznávaní a vzájomnej dôvere.

K dnešnému dňu boli prijaté nasledovné smernice EÚ:

1. Smernica 2010/64/EÚ o práve na tlmočenie a preklad v trestnom konaní
2. Smernica 2012/13/EÚ o práve na informácie v trestnom konaní
3. Smernica 2013/48/EÚ o práve na prístup k obhajcovi v trestnom konaní a o práve na informovanie tretej osoby
4. Smernica 2016/343/EÚ o posilnení určitých aspektov prezumpcie nevinoty a práva byť prítomný na konaní pred súdom v trestnom konaní
5. Smernica 2016/800/EÚ o procesných zárukách pre deti, ktoré sú podozrivými alebo obvinenými v trestnom konaní
6. Smernica 2016/1919/EÚ o právnej pomoci pre podozrivé a obvinené osoby v trestnom konaní

¹ Smernica je legislatívny nástroj, ktorý je „záväzný, pokiaľ ide o výsledok, ktorý sa má dosiahnuť“, ale ktorý ponecháva štátnym orgánom členských štátov EÚ „voľbu formy a metód“, ktoré na dosiahnutie cieľa použijú: Článok 288 ZFEÚ.

² Dánsko sa rozhodlo neuplatňovať smernice (opt-out), Írsko a Spojené kráľovstvo neuplatňujú niektoré zo smerníc.

1. Právo na tlmočenie a preklad (Smernica 2010/64/EÚ o práve na tlmočenie a preklad v trestnom konaní)

1.1. ČO JE ÚČELOM SMERNICE?

Smernica stanovuje minimálne pravidlá v rámci celej EÚ týkajúce sa práva na tlmočenie a preklad v trestnom konaní a v konaní o výkone Európskeho zatýkacieho rozkazu.

1.2. UPLATŇUJE SA VO VŠETKÝCH ŠTÁTOCH EÚ?

Áno, okrem Dánska.

1.3. KLÍČOVÉ BODY

• Právo na tlmočenie

Tlmočenie musí byť poskytnuté bezplatne podozrivým alebo obvineným osobám, ktoré nerozumejú alebo nehovoria úradným jazykom trestného konania, počas:

- ▷ policajného výsluchu,
- ▷ podstatných porád medzi klientom a jeho obhajcom,
- ▷ všetkých súdnych pojednávaní a akýchkoľvek nevyhnutných predbežných pojednávaní.

Tlmočenie prostredníctvom videokonferencie, telefonicky alebo cez internet sa môže použiť, pokiaľ sa na zaručenie spravodlivého procesu nevyžaduje fyzická prítomnosť tlmočníka.

• Právo na preklad základných dokumentov

Podozrivým alebo obvineným osobám, ktoré nerozumejú úradnému jazyku trestného konania, musí byť poskytnutý preklad všetkých dokumentov, ktoré sú zásadné pre plnohodnotné zabezpečenie práva na obhajobu. Patrí sem:

- ▷ každé rozhodnutie, ktorým sa osoba pozbavuje osobnej slobody,
- ▷ každé obvinenie alebo obžaloba,
- ▷ každý rozsudok.

Príslušné orgány môžu v každom jednotlivom prípade rozhodnúť o preklade akéhokoľvek ďalšieho dokumentu. Podozrivé alebo obvinené osoby alebo ich obhajca môžu takisto podať odôvodnenú žiadosť o preklad ďalších podstatných dokumentov. V konaní o výkone európskeho zatýkacieho rozkazu dotknutým osobám musí byť v prípade potreby poskytnutý písomný preklad zatýkacieho rozkazu.

• Kvalita tlmočenia a prekladu

Preklad a tlmočenie musí mať dostatočnú kvalitu, aby umožnilo dotknutým osobám porozumieť prípadu, ktorý sa proti nim vedie a uplatniť ich právo na obhajobu. Na dosiahnutie tohto účelu sa členské štáty EÚ zaviazali zriadiť register nezávislých prekladateľov a tlmočníkov, ktorí sú primerane kvalifikovaní, a tento register by mal byť prístupný právnym zástupcom a príslušným orgánom.

1.4. KEDY SMERNICA VSTÚPILA DO PLATNOSTI?

Dňa 15. novembra 2010. Transpozícia do vnútroštátnych právnych poriadkov krajín EÚ sa mala uskutočniť do 27. októbra 2013.

1.5. DOPLŇUJÚCE MATERIÁLY

- ▷ Úplne znenie smernice vo všetkých jazykoch EÚ je dostupné [tu](#).
- ▷ Užitočný súbor nástrojov (toolkit), ktorý pripravila mimovládna organizácia Fair Trials, je dostupný [tu](#).
- ▷ Štúdia Fair Trials, ktorá obsahuje príslušnú judikatúru Súdneho dvora EÚ týkajúcu sa jednotlivých článkov smernice – viď [tu](#)
- ▷ [Správa](#) Európskej komisie (vo všetkých jazykoch EÚ) o vykonávaní smernice o práve na preklad a tlmočenie (zo dňa 18.12.2018)

2. Právo na informácie (Smernica 2012/13/EÚ o práve na informácie v trestnom konaní)

2.1. ČO JE ÚČELOM SMERNICE?

Smernica stanovuje minimálne štandardy platné pre všetky krajiny EÚ bez ohľadu na právne postavenie, občianstvo alebo štátnu príslušnosť podozrivej či obvinenej osoby. Účelom smernice je pomôcť v predchádzaní justičným omylom a znížiť počet odvolaní.

2.2. UPLATŇUJE SA VO VŠETKÝCH ČLENSKÝCH ŠTÁTOCH EÚ?

Áno, okrem Dánska.

2.3. KLÚČOVÉ BODY

Podozrivé alebo obvinené osoby musia byť bezodkladne informované, ústne alebo písomne, o zásadných procesných právach. Medzi tieto práva patrí:

- ▷ právo na prístup k advokátovi,
- ▷ nárok na bezplatné právne poradenstvo,
- ▷ právo na informácie o obvinení,
- ▷ právo na tlmočenie a preklad,
- ▷ právo nevypovedať.

Navyše, zatknuté alebo zadržané osoby musia mať bezodkladne k dispozícii písomné poučenie o právach, ktoré poskytnú príslušné orgány (t.j. polícia alebo ministerstvo spravodlivosti, v závislosti od členského štátu EÚ) a ktoré je napísané ľahko zrozumiteľným jazykom, obsahujúce informácie o ďalších právach, vrátane:

- ▷ práva na prístup k spisovému materiálu,
- ▷ práva na informovanie jednej ďalšej osoby a konzulárnych orgánov,
- ▷ právo na naliehavú lekársku pomoc,
- ▷ informácie o maximálnej dobe, počas ktorej môžu byť podozrivé alebo obvinené osoby pozbavené osobnej slobody pred tým, ako budú postavené pred justičný orgán,
- ▷ informácie o možnosti namietať zákonnosť zatknutia.

Ak bola osoba zatknutá na základe [európskeho zatýkacieho rozkazu](#), musia jej príslušné orgány bezodkladne poskytnúť osobitné písomné poučenie, ktoré obsahuje informácie o rôznych právach, vzťahujúcich sa na túto situáciu.

Podozrivé alebo obvinené osoby ďalej musia byť bezodkladne informované o trestnom čine, zo spáchania ktorého sú podozrivé alebo obvinené, a (neskôr) podrobne o obvinení vznesenom voči nim.

Ak sú podozrivé alebo obvinené osoby zatknuté alebo zadržané, musia byť informované o dôvodoch zatknutia alebo zadržania. Takisto musia mať prístup k spisovému materiálu, ktorý je podstatný pre účinné napadnutie zákonnosti zatknutia alebo zadržania v súlade s vnútroštátnym právom.

2.4. KEDY SMERNICA VSTÚPILA DO PLATNOSTI?

Smernica nadobudla platnosť 21. júna 2012 a členské štáty EÚ mali povinnosť ju transponovať do 2. júna 2014.

2.5. DOPLŇUJÚCE MATERIÁLY

- ▷ Úplne znenie smernice vo všetkých jazykoch EÚ je dostupné [tu](#).
- ▷ Súbor nástrojov (toolkit) pripravený mimovládnu organizáciou Fair Trials, ktorý sa venuje transpozícii smernice do vnútroštátnych právnych poriadkov, ako aj potrebným zručnostiam pri využívaní smernice v každodennej trestnoprávnej praxi, je dostupný [tu](#).
- ▷ Štúdia Fair Trials, ktorá obsahuje príslušnú judikatúru Súdneho dvora EÚ týkajúcu sa jednotlivých článkov smernice – vid' [tu](#).
- ▷ [Správa](#) Európskej komisie (vo všetkých jazykoch EÚ) o vykonávaní práva na informácie (zo dňa 18.12.2018)

3. Právo na prístup k obhajcovi (Smernica 2013/48/EÚ o práve na prístup k obhajcovi v trestnom konaní a o práve na informovanie tretej osoby)

3.1. ČO JE ÚČELOM SMERNICE?

Cieľom smernice je zabezpečiť, aby podozrivé a obvinené osoby v trestnom konaní a osoby vyžiadané v rámci konania o výkone európskeho zatýkacieho rozkazu (ďalej len „občania“) mali prístup k obhajcovi a zaručené právo na komunikáciu s tretími osobami po pozbavení osobnej slobody.

3.2. UPLATŇUJE SA VO VŠETKÝCH ČLENSKÝCH ŠTÁTOCH EÚ?

Áno, okrem Spojeného kráľovstva, Írska a Dánska.

3.3. KLÍČOVÉ BODY

- **Právo na prístup k obhajcovi**

Občania musia mať bezodkladne prístup k **obhajcovi**:

- ▷ pred ich výsluchom zo strany orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu,
- ▷ pri vykonávaní vyšetrovacieho úkonu alebo obstarávaní dôkazov (napr. konfrontácia),
- ▷ od momentu obmedzenia osobnej slobody,
- ▷ v primeranej lehote pred tým, ako sa dostavia na súd s právomocou v trestných veciach.

Právna úprava ďalej zahŕňa:

- ▷ právo **stretnúť sa s obhajcom osobne** a **komunikovať** s ním (bez prítomnosti tretej osoby),
- ▷ právo obhajcu **zúčastniť** sa na výsluchu a pri úkonoch na obstaranie dôkazov,
- ▷ **dôvernoscť** všetkých foriem komunikácie s obhajcom (stretnutia, korešpondencia, telefonické rozhovory, a pod.)

Pokiaľ ide o osoby, na ktoré sa vzťahuje výkon **európskeho zatýkacieho rozkazu**, smernica stanovuje právo na prístup k obhajcovi vo vykonávajúcom členskom štáte EÚ a právo na ustanovenie obhajcu vo vydávajúcom členskom štáte.

- **Práva v prípade obmedzenia osobnej slobody**

Občania obmedzení na osobnej slobode majú **právo bezodkladne**:

- ▷ Informovať o obmedzení osobnej slobody **minimálne jednu osobu, ktorú si zvolia**. Ak je zadržanou osobou dieťa (mladistvý), čo najskôr bude informovaná osoba, ktorá má vo vzťahu k tomuto dieťaťu rodičovské práva a povinnosti
- ▷ Komunikovať s minimálne jednou treťou osobou, ktorú si určia.

Ak bola osobná sloboda osoby pozbavená v inej ako domovskej krajine EÚ, má táto osoba právo informovať konzulárne úrady, právo prijať návštevu zástupcov konzulárneho úradu a komunikovať s nimi, ako aj právo na zabezpečenie právneho zástupcu konzulárnym úradom.

- **Výnimky**

Smernica umožňuje dočasne aplikovať výnimku z týchto práv, ak ide o mimoriadne okolnosti a za stanovenia prísne definovaných podmienok (napríklad, ak ide o naliehavú nutnosť odvrátiť vážne nepriaznivé dôsledky pre život, slobodu alebo telesnú integritu inej osoby).

3.4. KEDY SMERNICA NADOBUDLA PLATNOSŤ?

Smernica je platná od 26. novembra 2013 a mala byť transponovaná do vnútroštátnych poriadkov krajín EÚ do 27. novembra 2016.

3.5. DOPLŇUJÚCE INFORMÁCIE:

- ▷ Úplné znenie smernice vo všetkých jazykoch EÚ je dostupné [tu](#)
- ▷ Súbor nástrojov (toolkit) pripravený mimovládnu organizáciou Fair Trials, ktorý sa venuje problematike smernice. Poskytuje všeobecné informácie týkajúce sa aplikácie smernice a obsahuje aj informácie o niektorých špecifických oblastiach záujmu, ako napr. účasť obhajcov počas policajného výsluchu, vzdanie sa práva na obhajobu a rozsah možnej derogácie týchto práv zo strany príslušných orgánov. Dokument je dostupný [tu](#)
- ▷ Štúdia Fair Trials, ktorá obsahuje príslušnú judikatúru Súdneho dvora EÚ týkajúcu sa jednotlivých článkov smernice – vid' [tu](#)
- ▷ [Správa](#) Európskej komisie o implementácii smernice o prístupe k obhajcovi (zo dňa 26.9.2019)

4. Prezumpcia nevinoty: Právo na prezumpciu nevinoty a právo byť prítomný na súdnom konaní (Smernica 2016/343/EÚ o posilnení určitých aspektov prezumpcie nevinoty a práva byť prítomný na konaní pred súdom v trestnom konaní)

4.1. ČO JE ÚČELOM SMERNICE?

Účelom smernice je zaručiť prezumpciu nevinoty každému, kto je obvinený alebo podozrivý z trestného činu v trestnom konaní, ako aj právo obvinenej osoby byť prítomný na konaní pred súdom v trestnom konaní.

4.2. UPLATŇUJE SA VO VŠETKÝCH ČLENSKÝCH ŠTÁTOCH EÚ?

Áno, okrem Spojeného kráľovstva, Írska a Dánska.

4.3. KLÚČOVÉ BODY

• Rozsah

Smernica sa vzťahuje na každú (fyzickú) podozrivú alebo obvinenú osobu v trestnom konaní. Uplatňuje sa vo všetkých fázach trestného konania, od momentu, kedy osoba začne byť podozrivá alebo obvinená zo spáchania trestného činu, až po právoplatné rozhodnutie.

• Práva

Smernica ustanovuje základné práva podozrivej alebo obvinenej osoby v trestnom konaní:

- ▷ **Každá osoba sa považuje za nevinnú, kým sa nepreukáže jej vina**
 - Štáty EÚ musia prijať vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo, že pokiaľ sa zákonným spôsobom nepreukáže vina podozrivej alebo obvinenej osoby, táto osoba sa vo verejných vyhláseniach orgánov verejnej moci ani v súdnych rozhodnutiach (okrem rozhodnutí o vine) nebude označovať za vinnú.
 - Štáty EÚ musia prijať vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo, že podozrivé a obvinené osoby sa nebudú na súde ani na verejnosti prezentovať ako vinné tým, že sa v ich prípade použijú fyzické obmedzujúce opatrenia.
- ▷ **Bremeno dokazovania** spočíva na prokuratúre;
- ▷ Princíp *in dubio pro reo*;
- ▷ **Právo odoprieť výpoveď** a právo nevypovedať vo vlastný neprospech;
- ▷ **Právo byť prítomný na vlastnom súdnom konaní** - súdne konanie sa môže viesť v neprítomnosti podozrivej alebo obvinenej osoby, ak je splnená jedna z týchto podmienok:
 - osoba bola včas informovaná o súdnom konaní a o dôsledkoch neúčasti alebo
 - osobu, ktorá bola informovaná o súdnom konaní, zastupuje obhajca, ktorého splnomocnila buď podozrivá alebo obvinená osoba, alebo ustanovil štát.

- **Opravné prostriedky**

Štáty EÚ musia zabezpečiť účinné opravné prostriedky pre prípad porušenia práv vyplývajúcich z tejto smernice. Ak bolo porušené právo odoprieť výpoveď a právo nevypovedať vo svoj neprospech, štáty EÚ musia zaručiť, aby pri posudzovaní výpovedí podozrivých alebo obvinených osôb boli dodržané práva obhajoby a právo na spravodlivý súdny proces. V prípadoch, keď podozrivé alebo obvinené osoby neboli prítomné na súdnom konaní vo vlastnej veci a keď neboli splnené vyššie stanovené podmienky, majú tieto osoby právo na nové súdne konanie alebo iný zákonný opravný prostriedok, ktorý umožní nové posúdenie skutkovej podstaty veci vrátane preskúmania nových dôkazov a môže viesť k zmene pôvodného rozhodnutia.

4.4. KEDY SMERNICA VSTÚPILA DO PLATNOSTI?

Smernica nadobudla platnosť 31. marca 2016. Členské štáty EÚ mali povinnosť transponovať smernicu do svojich vnútroštátnych poriadkov do 1. apríla 2018.

4.5. DOPLŇUJÚCE MATERIÁLY:

- ▷ Úplné znenie smernice vo všetkých jazykoch EÚ je dostupné [tu](#)
- ▷ Fair Trials pripravila k smernici súbor nástrojov (Toolkit) - vid' [tu](#)
- ▷ Štúdia Fair Trials, ktorá obsahuje príslušnú judikatúru Súdneho dvora EÚ týkajúcu sa jednotlivých článkov smernice – vid' [tu](#)

5. Osobitné záruky pre deti (Smernica 2016/800/EÚ o procesných zárukách pre deti, ktoré sú podozrivými alebo obvinenými v trestnom konaní)

5.1. ČO JE ÚČELOM SMERNICE?

Smernica harmonizuje [procesné záruky pre deti](#), ktoré sú podozrivé alebo obvinené z trestného činu. Tieto záruky sú doplnením tých, ktoré sa vzťahujú na podozrivé alebo obvinené dospelé osoby. Ide o piate v sérii opatrení, ktoré majú za cieľ ustanoviť minimálne procesné pravidlá naprieč Európskou úniou (EÚ) v súlade s plánom na posilnenie procesných práv podozrivých alebo obvinených osôb v trestnom konaní z roku 2009 ([2009 Roadmap](#)).

5.2. UPALTŇUJE SA VO VŠETKÝCH ŠTÁTOCH EÚ?

Áno, okrem Spojeného kráľovstva, Írska a Dánska.

5.3. KLÚČOVÉ BODY

KLúčovým prvkom smernice je právo dieťaťa³ na prístup k obhajcovi a právo na právnu pomoc zo strany obhajcu. Členský štát je povinný zabezpečiť právnu pomoc obhajcu, keď je dieťa predvedené pred príslušný súd alebo sudcu s cieľom rozhodnúť o väzbe a počas väzby. Pokiaľ obhajca nepomohol dieťaťu účinne vykonávať právo na obhajobu počas súdnych pojednávaní, dieťaťu nemôže byť uložený trest odňatia osobnej slobody. Členské štáty EÚ musia takisto zabezpečiť, aby sa pozbavenie osobnej slobody, najmä väzba, ukladali deťom len v krajných prípadoch a na čo najkratšiu dobu.

Deti, ktoré sú zadržané, by mali byť umiestnené oddelene od dospelých, pokiaľ sa nedospeje k záveru, že to nie je v najlepšom záujme dieťaťa.

Smernica zahŕňa aj ďalšie záruky, ako napríklad:

- Právo dieťaťa byť bezodkladne informované o svojich právach a o všeobecných aspektoch vedenia konania,
- právo na to, aby bol nositeľ rodičovských práv a povinností informovaný,
- právo byť sprevádzaný touto osobou počas súdneho konania a ďalších fáz konania
- právo na individuálne posúdenie kvalifikovanými osobami,
- právo na lekársku prehliadku v prípade pozbavenia osobnej slobody,

3 V podmienkach slovenského trestného konania pôjde o mladistvého obvineného.

- právo na ochranu súkromia počas trestného konania,
- právo osobne sa zúčastniť na pojednávaní,
- právo na účinné opravné prostriedky.

Sudcovia, prokurátori a ďalšie osoby, ktoré sa zúčastňujú na trestných konaniach, ktorých účastníkmi sú deti, by mali mať osobitné znalosti v tejto oblasti alebo efektívny prístup k špecifickej odbornej príprave.

5.4. KEDY SMERNICA VSTÚPILA DO PLATNOSTI?

Smernica je platná od 10. júna 2016. Krajiny EÚ mali povinnosť transponovať ju do vnútroštátnych právnych poriadkov do 11. júna 2019.

5.5. DOPLŇUJÚCE MATERIÁLY

- ▷ Úplné znenie smernice vo všetkých jazykoch EÚ je dostupné [tu](#).
- ▷ Fair Trials pripravila k smernici súbor nástrojov (Toolkit) - vid' [tu](#)
- ▷ Štúdia Fair Trials, ktorá obsahuje príslušnú judikatúru Súdneho dvora EÚ týkajúcu sa jednotlivých článkov smernice – vid' [tu](#)

6. Právna pomoc (Smernica 2016/1919/EÚ o právnej pomoci pre podozrivé a obvinené osoby v trestnom konaní)

6.1. ČO JE ÚČELOM SMERNICE?

Smernica [2016/1919/EÚ](#) stanovuje spoločné minimálne pravidlá týkajúce sa práva na právnu pomoc pre podozrivé a obvinené osoby v trestnom konaní a osoby vyžiadané v rámci konania o európskom zatykači, aby sa zabezpečila účinnosť smernice 2013/48/EÚ o prístupe k obhajcovi. Krajiny EÚ by mali zaručiť právo na právnu pomoc všetkým podozrivým a obvineným osobám, ktoré nemajú dostatok prostriedkov na zaplatenie odmeny obhajcu, ak to vyžadujú záujmy spravodlivosti. Členské štáty môžu preskúmať majetkové pomery a/alebo skutkové okolnosti (odôvodnenosť žiadosti), aby tak rozhodli o nároku na poskytnutie právnej pomoci (tzv. ex offo obhajoby).

6.2. UPLATŇUJE SA SMERNICA VO VŠETKÝCH ČLENSKÝCH ŠTÁTOCH?

Áno, okrem Spojeného kráľovstva, Írska a Dánska.

6.3. KLÚČOVÉ BODY

Na účely tejto smernice „právna pomoc“ znamená financovanie pomoci obhajcu členským štátom EÚ, ktoré umožňuje výkon práva na prístup k obhajcovi. Smernica zakladá spoločné minimálne pravidlá týkajúce sa práva na právnu pomoc, ktorá je určená:

- ▷ osobám podozrivým a obvineným z trestného činu, a
- ▷ osobám, ktoré sú predmetom konania o európskom zatykačom rozkaze (EZR).

Smernica sa vzťahuje na podozrivé a obvinené osoby v trestnom konaní, ktoré majú právo na prístup k obhajcovi a ktoré:

- ▷ sú obmedzené na osobnej slobode,
- ▷ musia mať obhajcu v súlade s právom EÚ alebo vnútroštátnym právom alebo
- ▷ sú povinné zúčastniť sa alebo ktorým bola povolená účasť na vyšetrovacom úkone alebo úkone spojenom so zhromažďovaním dôkazov.

Táto smernica sa vzťahuje aj na vyžiadané osoby v rámci konania o európskom zatykači a ktoré majú právo na prístup k obhajcovi po zadržaní vo vykonávajúcom členskom štáte.

Treba uviesť, že táto smernica sa vzťahuje aj na osoby, ktoré pôvodne neboli podozrivými alebo obvinenými osobami, ale ktoré sa stali podozrivými alebo obvinenými osobami počas výsluchu.

V určitých situáciách sa smernica aplikuje aj v prípade menej závažných trestných činov (viď článok 2 ods. 4). V každom prípade sa táto smernica uplatňuje po prijatí rozhodnutia o vzatí do väzby a počas väzby, v každom štádiu konania až do jeho skončenia. Členské štáty majú povinnosť zabezpečiť podozrivým a obvineným osobám, ktoré nemajú dostatok prostriedkov na zaplatenie pomoci obhajcu, právo na právnu pomoc, ak to vyžadujú záujmy spravodlivosti. Členské štáty na tento účel môžu preskúmať majetkové pomery a skutkové okolnosti (odôvodnenosť žiadosti), prípadne oboje. Smernica požaduje, aby právna pomoc bola poskytnutá bez zbytočného odkladu, najneskôr však pred výsluchom príslušným orgánom, alebo pred vykonaním vyšetrovacích úkonov alebo úkonov spojených so zhromažďovaním dôkazov.

Pokiaľ ide o právnu pomoc vo veciach európskeho zatykáacieho rozkazu, článok 5 smernice stanovuje, že vykonávajúci členský štát zabezpečí, aby mali vyžiadané osoby právo na prístup k právnej pomoci po zadržaní na základe európskeho zatykača až do odovzdania alebo do nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia o ich neodovzdaní. Vydávajúci členský štát musí zabezpečiť, aby mali vyžiadané osoby, ktoré uplatnia svoje právo ustanoviť obhajcu vo vydávajúcom členskom štáte za účelom poskytnutia asistencie obhajcovi vo vykonávajúcom štáte, právo na bezplatnú právnu pomoc vo vydávajúcom členskom štáte na účel takéhoto konania vo vykonávajúcom členskom štáte, pokiaľ je právna pomoc nevyhnutná na zabezpečenie účinného prístupu k spravodlivosti. Právo na právnu pomoc v konaní o európskom zatykači je možné podmieniť preskúmaním majetkových pomerov, ktorý sa uplatňuje *mutatis mutandis*.

Smernica ďalej stanovuje, že rozhodnutia o tom, či sa poskytne alebo neposkytne právna pomoc a o ustanovení obhajcov, prijme príslušný orgán bezodkladne. Členské štáty prijímú vhodné opatrenia na zabezpečenie toho, aby príslušný orgán prijímal svoje rozhodnutia svedomito a aby bolo dodržané právo na obhajobu. Navyše, členské štáty prijímú opatrenia potrebné na zabezpečenie toho, aby boli podozrivé, obvinené a vyžiadané osoby písomne informované o tom, či ich žiadosť o právnu pomoc bola zamietnutá úplne alebo čiastočne.

Členské štáty zabezpečia, aby pracovníkom zapojeným do rozhodovania o právnej pomoci v trestnom konaní a konaní o európskom zatykači bola poskytnutá vhodná odborná príprava. S náležitým ohľadom na nezávislosť právnického povolania a na úlohu osôb zodpovedných za odbornú prípravu obhajcov, členské štáty prijímú vhodné opatrenia na podporu poskytovania vhodnej odbornej prípravy advokátov, ktorí poskytujú obhajobu v rámci právnej pomoci (*ex offio* obhajoby).

Členské štáty prijímú opatrenia potrebné na zabezpečenie toho, aby podozrivé, obvinené a vyžiadané osoby mali právo na zmenu obhajcu poskytujúceho služby právnej pomoci, ktorý bol ustanovený v ich prípade, ak o to požiadajú a ak je to odôvodnené konkrétnymi okolnosťami.

Smernica na záver obsahuje ustanovenia o opravných prostriedkoch a zohľadnení osobitných potrieb zraniteľných osôb.

6.4. KEDY SMERNICA VSTÚPILA DO PLATNOSTI?

Smernica je platná od 10. júna 2016 a transponovaná do vnútroštátnych právnych poriadkov členských štátov EÚ mala byť do 25. mája 2019.

6.5. DOPLŇUJÚCE MATERIÁLY

- ▷ Úplné znenie smernice vo všetkých jazykoch EÚ je dostupné [tu](#)
- ▷ Fair Trials pripravila k smernici súbor nástrojov (Toolkit) - viď [tu](#)

II. Európsky zatýkací rozkaz: Informácie o EZR a súvisiaca judikatúra Súdneho dvora EÚ

Európsky zatýkací rozkaz (EZR) umožňuje rýchlejšie a jednoduchšie postupy odovzdávania osôb a vylučuje z procesu extradície politický vplyv. Štáty EÚ už naďalej nemôžu odmietnuť odovzdanie osoby, ktorá je občanom tejto krajiny, do iného členského štátu EÚ, ak osoba spáchala závažný trestný čin alebo je podozrivá či obvinená zo spáchania trestného činu v inom členskom štáte EÚ (okrem výnimiek, ktoré sú uvedené v článkoch 3 a 4 smernice o európskom zatykači - dôvody pre povinné a nepovinné nevykonanie európskeho zatykača).

EZR môže vnútroštátny súd vydať, ak je požadovaná osoba obvinená z trestného činu, na ktorý sa vzťahuje trest s hornou hranicou trestnej sadzby najmenej 12 mesiacov, alebo ak bol vydaný rozsudok, ktorý ukladá trest odňatia slobody s minimálnou dĺžkou trestu odňatia slobody štyri mesiace.

Príslušný súd v členskom štáte EÚ, ktorý vydáva EZR, by mal vykonať test proporcionality. Podstatou testu je vyhodnotenie závažnosti trestného činu, dĺžky možného trestu a celkovú primeranosť opatrenia. Je dôležité, aby sa EZR nezneužíval na triviálne trestné činy.

Na požadované osoby v rámci EZR sa vzťahujú nasledovné smernice:

- ▷ Právo na tlmočenie a preklad v priebehu trestného konania
- ▷ Právo podozrivej osoby byť informovaný o svojich právach
- ▷ Právo na prístup k obhajcovi a právo osoby vo väzbe komunikovať s rodinnými príslušníkmi a zamestnávateľom
- ▷ Právo na právnu pomoc

Znenie rámcového rozhodnutia o európskom zatykači je dostupné vo všetkých jazykoch EÚ [tu](#)

- **Doplňujúce zdroje**

Príručky

- ▷ [European Criminal Bar Association \(ECBA – Európska komora obhajcov\)](#) vydala príručku “How to defend a EAW case” (Obhajoba v prípadoch EZR), ktorá je dostupná na nasledovnom [odkaze](#)
- ▷ Európska komisia vydala príručku vo všetkých jazykoch EÚ o vydávaní a vykonávaní európskeho zatykača s cieľom uľahčiť a zjednodušiť každodennú prácu príslušných súdnych orgánov. Príručka poskytuje podrobné usmernenia vo vzťahu k procesným postupom pri vydávaní a vykonávaní EZR. Príručka takisto poskytuje ucelené vysvetlenie podstatných súdnych rozhodnutí Súdneho dvora EÚ, ktorý interpretoval jednotlivé ustanovenia rámcového rozhodnutia o európskom zatykači. Príručka bola vydaná v roku 2017 a je dostupná [tu](#)

Judikatúra

- ▷ Judikatúra Súdneho dvora EÚ o EZR: Tento užitočný [zdroj](#) poskytuje informácie o 33 rozhodnutiach Súdneho dvora EÚ týkajúcich sa európskeho zatykača. V relevantných prípadoch možno nájsť aj odkazy na Chartu základných práv EÚ, Európsky dohovor a ľudských právach a Európsky súd pre ľudské práva.

III. Opatrenia EÚ týkajúce sa prípravného konania a vo fáze po ukončení trestného stíhania

1. Rozhodnutie o prevoze odsúdenej osoby do domovskej krajiny

[Rámcové rozhodnutie o výkone trestu odňatia slobody](#) z roku 2008 umožňuje prevoz odsúdených späť do krajiny, v ktorej majú obvyklý pobyt. Dôvodom je predpoklad, že výkon sankcie v domovskom štáte uľahčuje odsúdeným opätovné začlenenie do spoločnosti. Rámcové rozhodnutie zlepšuje komunikáciu medzi členskými krajinami a umožňuje prevoz odsúdenej osoby v rámci určených lehôt. Rámcové rozhodnutie je dostupné vo všetkých jazykoch EÚ [tu](#).

Členské štáty EÚ mali povinnosť transponovať toto rozhodnutie do vnútroštátneho právneho poriadku k 5. decembru 2011. V rámci EÚ rámcové rozhodnutie nahrádza [Európsky dohovor o prevoze odsúdených osôb \(1983\)](#) a jeho [Dodatkový protokol \(1997\)](#), tento Dohovor však naďalej ostáva v platnosti v krajinách mimo EÚ.

2. Rozhodnutie o probácii v domovskej krajine páchatel'a

Probačné opatrenia a alternatívne tresty: [Rámcové rozhodnutie o probačných opatreniach a alternatívnych trestoch](#) z roku 2008 umožňuje páchatel'ovi vrátiť sa do krajiny, kde obvykle žije, v prípade, že bol podmienčne odsúdený a podmienčne prepustený alebo ak mu bol uložený alternatívny trest v krajine EÚ, kde nemá obvyklé bydlisko.

Rámcové rozhodnutie je dostupné vo všetkých jazykoch EÚ [tu](#).

Táto členská krajina následne dohliada na výkon trestu, pričom sa predpokladá, že dané osoby sa ľahšie opätovne začlenia do spoločnosti v domovskej krajine.

Členské štáty EÚ mali povinnosť transponovať toto rozhodnutie do vnútroštátneho právneho poriadku k 6. decembru 2011.

Rámcové rozhodnutie nahrádza príslušné časti [Dohovoru Rady Európy o podmienčnom odsúdení a prepustení páchatel'ov](#) z roku 1964, tento Dohovor naďalej ostáva v platnosti v krajinách mimo EÚ.

3. Rozhodnutie o alternatívach väzby

Európsky príkaz na dohľad (ESO): [Rámcové rozhodnutie](#) z roku 2009 uplatňuje princíp vzájomného uznávania rozhodnutí o opatreniach dohľadu ako alternatívne väzby v predsúdnom konaní. Rámcové rozhodnutie je dostupné vo všetkých jazykoch EÚ [tu](#).

V prípade podozrivých a obvinených osôb podmienčne prepustených pred súdnym konaním toto rozhodnutie umožňuje presun zodpovednosti za neväzobný dohľad na krajinu, kde daná osoba obvykle žije.

Občania EÚ tak majú možnosť vrátiť sa domov zatiaľ čo čakajú na súdne konanie v inom členskom štáte EÚ. Domovská krajina bude vykonávať dohľad prostredníctvom neväzobných kontrolných opatrení (napr. požiadavka zdržiavať sa na určenom mieste a hlásiť sa denne na policajnej stanici). Predchádza sa tak zdĺhavej väzbe v prípravnom konaní v zahraničí.

Členské štáty EÚ mali povinnosť transponovať toto rozhodnutie do vnútroštátneho právneho poriadku do 11. decembru 2012. Užitočné vysvetlenie kľúčových ustanovení rámcového rozhodnutia a súvisiacich právnych otázok, ktoré môžu vystať, s odkazom na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva a Súdneho dvora EÚ, môžete nájsť [tu](#).

IV. Odňatie slobody – Databáza o väzobných podmienkach

Databáza informácií o podmienkach väzby - Criminal Detention Database 2015-2019, ktorá bola spracovaná Agentúrou pre základné práva EÚ, obsahuje na jednom mieste súbor informácií o väzobných podmienkach vo všetkých 28 členských štátoch EÚ. Jej účelom nie je hodnotiť členské štáty EÚ, ale informovať – čerpajúc z národných, európskych a medzinárodných štandardov, judikatúry a monitorovacích správ – o vybraných kľúčových aspektoch väzobných podmienok, vrátane veľkosti cely, hygienických podmienok, prístupu k zdravotnej starostlivosti a ochrane proti násiliu. Databáza môže byť užitočná najmä pre obhajcov zaoberajúcich sa cezhraničnými prípadmi.

Databáza je dostupná [tu](#).

V. Problematika dokazovania

1. Súčasná situácia

Pravidlá týkajúce sa zhromažďovania dôkazov v trestnom konaní v EÚ sú založené na dohodách o „vzájomnej pomoci“. Ide najmä o:

- ▷ [Európsky dohovor Rady Európy o vzájomnej pomoci v trestných veciach](#) z 20. apríla 1959 a dodatkové protokoly, spolu s bilaterálnymi dohodami uzavretými v zmysle článku 26 dohovoru
- ▷ [Dohovor, ktorým sa vykonáva Schengenská dohoda](#) a dodatkové protokoly
- ▷ [Dohovor o vzájomnej pomoci v trestných veciach medzi členskými štátmi Európskej únie](#) z roku 2000 a súvisiace protokoly.

Od roku 2017

Od 22. mája 2017 sa získavanie dôkazov v EÚ riadi smernicou o európskom vyšetrovacom príkaze. Smernica je založená na vzájomnom uznávaní a nahrádza príslušné ustanovenia vo vyššie uvedených dohovoroch. Vzťahuje sa na členské štáty EÚ, ktoré sú viazané smernicou (po prijatí smernice bolo nariadením 2016/95 z 20. januára 2016 nahradené [Rámcové rozhodnutie o európskom príkaze na zabezpečenie dôkazov z roku 2008](#) (ktoré malo obmedzený rozsah pôsobnosti).

2. Dohovor o vzájomnej pomoci v trestných veciach z roku 2000

Dohovor je nástroj, ktorý sa bežne využíva pri získavaní dôkazov. Stanovuje rámec vzájomnej spolupráce v nasledovných oblastiach:

- ▷ uskutočnenie výsluchu podozrivých osôb a svedkov
- ▷ využitie videokonferencie
- ▷ prehliadky a zaistenie dôkazov
- ▷ odpočúvanie telekomunikačnej prevádzky

Súvisiace protokoly obsahujú pravidlá získavania informácií o bankových účtoch a bankových prevodoch.

3. Vyžiadanie vzájomnej pomoci

Orgán prijímajúci informácie môže priamo kontaktovať orgán poskytujúci informácie. Okrem prípadov, kedy má orgán poskytujúci informácie dôvod na odmietnutie žiadosti, má byť žiadosti vyhovie v čo najkratšom čase, a ak je to možné, v lehote určenej orgánom prijímajúcim informácie. Vykonávajúce orgány na zabezpečenie prípustnosti dôkazov musia konať v súlade s procesnými postupmi špecifikovanými žiadajúcou krajinou – za podmienky, že tieto nie sú v rozpore so základnými princípmi práva vo vykonávajúcej krajine.

4. Smernica o európskom vyšetrovacom príkaze

Európsky vyšetrovací príkaz (EVP) je súdne rozhodnutie vydané alebo schválené justičným orgánom v jednej krajine EÚ o vykonaní vyšetrovacích opatrení v inej krajine EÚ na zhromaždenie dôkazov v trestných veciach. Smernica o európskom vyšetrovacom príkaze v trestných veciach bola prijatá 3. apríla 2014. Dánsko a Írsko týmto nástrojom nie sú viazané.

Smernica zavádza princíp vzájomného uznávania a zároveň zachováva flexibilitu vzájomnej právnej spolupráce a ochrany základných práv. Týka sa všetkých vyšetrovacích opatrení (s výnimkou založenia spoločných vyšetrovacích tímov). Európsky vyšetrovací príkaz môže byť vydaný v trestnom, správnom aj civilnom konaní, ak rozhodnutie môže viesť ku konaniu pred súdom príslušným v trestných veciach.

Vydávajúci orgán môže vydať EVP len ak je vyšetrovacie opatrenie:

- nevyhnutné,
- primerané,
- povolené v obdobnom vnútroštátnom prípade.

V zmysle smernice by sa vyšetrovacie opatrenia mali uskutočniť rovnako rýchlo a prioritne ako v podobnom vnútroštátnom prípade. Vyšetrovacie opatrenia by mali byť vykonané „čo najskôr“. Smernica uvádza lehotu maximálne 30 dní v prípade rozhodovania o uznaní a výkone EVP a 90 dní na účinné vykonanie vyšetrovacieho opatrenia.

Členské štáty EÚ môžu odmietnuť žiadosť na základe niekoľkých dôvodov. Nasledovné dôvody odmietnutia sa vzťahujú na všetky vyšetrovacie úkony:

- ▷ imunita alebo výsada alebo existujúce normy o obmedzení trestnej zodpovednosti týkajúce sa slobody tlače a slobody prejavu,
- ▷ ohrozenie základných záujmov národnej bezpečnosti,
- ▷ konanie nemá trestnoprávny charakter,
- ▷ rozpor so zásadou ne bis in idem,
- ▷ extraterritorialita spojená s obojstrannou trestnosťou,
- ▷ nesúlad so záväzkami vyplývajúcimi z ochrany základných práv.

Medzi ďalšie dôvody odmietnutia niektorých vyšetrovacích úkonov patrí:

- ▷ absencia obojstrannej trestnosti (s výnimkou trestného činu, ktorý je uvedený v zozname závažných trestných činov)
- ▷ nemožnosť vykonať opatrenie (vyšetrovacie opatrenie neexistuje alebo nie je k dispozícii v podobnom vnútroštátnom prípade a neexistuje v tomto smere alternatíva).

Doplňujúce materiály:

- ▷ Smernica za určitých okolností nebráni uplatňovaniu ďalších medzinárodných dohovorov o vzájomnej pomoci medzi justičnými orgánmi. Obhajcovia by preto mali mať jasnú predstavu, kedy je použitie európskeho vyšetrovacieho príkazu povinné, kedy je nepovinné, ale prínosné, a kedy nie je prípustné zhromažďovať dôkazy v zahraničí použitím európskeho vyšetrovacieho príkazu.

Dávame do vašej pozornosti užitočný [článok](#), ktorý analyzuje obsah smernice a poskytuje súbor zásad objasnením rozsahu a možností uplatnenia tohto nového nástroja. Tieto zásady môžu pomôcť obhajcom rozhodnúť sa, či je v danom prípade EVP vhodným nástrojom alebo nie. Poskytujú tiež usmernenia, ktoré ustanovenia boli nahradené smernicou o európskom vyšetrovacom príkaze a v ktorých prípadoch si zachovávajú platnosť dohovory prijaté na účel cezhraničného zhromažďovania dôkazov.

VI. Judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva (ESĽP) v oblasti práva na obhajobu a odkazy na informačné prehľady rozhodnutí ESĽP k rôznym otázkam

1. Príručka k článku 6 „Právo na spravodlivý proces“ Európskeho dohovoru o ľudských právach

Nasledovná [Príručka](#) (aktualizovaná v apríli 2019) k článku 6 Európskeho dohovoru o ľudských právach – „Právo na spravodlivý proces“ (v časti o trestnom konaní) predstavuje výbornú pomôcku pre obhajcov. Táto príručka v rozsahu 111 strán predstavuje prehľad zásadných rozhodnutí štrasburského súdu, analyzuje a sumarizuje judikatúru týkajúcu sa trestnoprávnej stránky článku 6 EDĽP k aprílu 2019. Čitatelia v ňom nájdu kľúčové princípy platné pre túto oblasť a relevantné precedensy. Citovaná judikatúra prináša príklady zásadných a/alebo nedávnych rozsudkov a rozhodnutí.

2. Informačné prehľady podľa článkov EDĽP

ESĽP zverejňuje výborný materiál v podobe informačných prehľadov z rôznych oblastí priamo súvisiacich s výkonom obhajoby. Ako príklad možno spomenúť [informačný prehľad](#) na tému „zatknutie a právna pomoc obhajcu“ (tento dokument obsahuje zaujímavý výber judikatúry týkajúci sa postupu polície pri zatknutí a prístupu k obhajcovi).

Príklad – [informačný prehľad](#) týkajúci sa zadržania a zatknutia políciou a právnej pomoci zo strany obhajcu

K dispozícii je značné množstvo ďalších informačných prehľadov, ktoré predstavujú užitočný zdroj informácií. Dostupné sú v niekoľkých jazykoch. Vid' nasledovné témy s odkazom na príslušnú judikatúru:

Zdravie

[Väzba a duševné zdravie](#)

[Väzni a práva súvisiace so zdravím](#)

Právo na slobodné voľby

[Volebné právo väzňov](#)

Trestnoprávna oblasť

[Domáce násilie](#)

[Zatknutie a právna pomoc obhajcu](#) (spomenuté vyššie)

[Ochrana mladistvých](#)

[Právo nebyť stíhaný a potrestaný dvakrát za ten istý trestný čin](#)

[Tajné miesta zadržovania osôb](#)

[Terorizmus](#)

[Obchodovanie s ľuďmi](#)

[Násilie proti ženám](#)

Väzba

[Maloletí migranti so sprievodom vo väzbe](#)

[Maloletí migranti bez sprievodu vo väzbe](#)

[Väzba a duševné zdravie](#)

[Podmienky vo väzbe a zaobchádzanie s väzňami](#)

[Extradícia a odsúdenie na doživotie](#)

[Protestná hladovka vo väzbe](#)

[Trest odňatia slobody na doživotie](#)

[Migranti vo väzbe](#)

[Volebné právo väzňov](#)

[Väzni a práva súvisiace so zdravím](#)

[Tajné miesta zadržiavania osôb](#)

Vyhostenie a extradícia

[Maloletí migranti so sprievodom vo väzbe](#)

[Maloletí migranti bez sprievodu vo väzbe](#)

[Kolektívne vyhostenie cudzincov](#)

[Prípady podľa nariadenia „Dublin“](#)

[Dočasné opatrenia](#)

[Deti a rodičia](#)

[Maloletí migranti so sprievodom vo väzbe](#)

[Maloletí migranti bez sprievodu vo väzbe](#)

[Práva dieťaťa](#)

[Medzinárodné únosy detí](#)

[Rodičovské práva](#)

[Ochrana mladistvých](#)

3. Zásada mlčanlivosti

Nasledovný [odkaz](#) obsahuje sumár rozhodovacej činnosti ESLP, ktorá sa týka zásady mlčanlivosti a dôvernosti komunikácie advokáta s klientom (z januára 2019).

Táto judikatúra pokrýva nasledovné oblasti týkajúce sa [zásady mlčanlivosti](#) :

- ▷ zverejnenie výpisov z účtov v trestnom konaní,
- ▷ zadržanie korešpondencie, odpočúvanie telefonického komunikácie, sledovanie,
- ▷ povinnosť nahlásiť podozrenie z trestného činu,
- ▷ obmedzenie zverejňovania utajených skutočností obhajcovi a právo na spravodlivý proces
- ▷ prehliadky a zaistenia dôkazov vykonané v advokátskej kancelárii alebo v bydlisku advokáta

VII. Informačné prehľady CCBE s osobitným zameraním na právo na obhajobu v trestnom konaní v členských štátoch EÚ

CCBE pripravila informačné prehľady s osobitným zameraním na práva obhajoby v trestnom konaní, ktoré sa vzťahujú na všetky členské štáty EÚ a sú dostupné vo všetkých jazykoch EÚ. Ak je váš klient podozrivý alebo obvinený zo spáchania trestného činu, tieto informačné prehľady vás prevedú trestným procesom a jednotlivými krokmi. Všetky informačné prehľady boli vypracované podľa jednotnej štruktúry a vysvetľujú práva a povinnosti v rámci jednotlivých štádií trestného konania. Obsahujú informácie o vnútroštátnom systéme trestného konania vo všetkých členských štátoch EÚ a vždy ich vypracoval právnik z danej krajiny. Podrobne mapujú práva v priebehu vyšetrovania trestného činu (predbežné obvinenie - vrátane výsluchu, zatknutie - vrátane Európskeho zatýkacieho rozkazu, predbežné zákonné pojednávanie a vyšetrovací väzba, obmedzujúce opatrenia, rozhodnutie o vznesení alebo nevznesení obvinenia voči podozrivej osobe) a informácie o príprave obhajoby na súdny proces ako aj praktické informácie o právach počas súdneho konania a právach po skončení súdneho procesu. Informačné prehľady poskytujú tiež informácie o tom, ako sa riešia menej závažné trestné činy, ako napríklad dopravné priestupky.

Informačné prehľady sú dostupné vo všetkých jazykoch EÚ [tu](#). Príklad informačného prehľadu môžete nájsť v Prílohe.

VIII. Charta základných práv EÚ

1. Všeobecné informácie

Články 47 až 50 [Charty základných práv EÚ](#) (dostupná vo všetkých jazykoch EÚ) chránia nasledovné práva:

- ▷ [právo na účinný prostriedok nápravy a na spravodlivý proces](#)
- ▷ [prezumpcia nevinny a právo na obhajobu](#)
- ▷ [zásady zákonnosti a primeranosti trestných činov a trestov](#)
- ▷ [právo nebyť stíhaný alebo potrestaný v trestnom konaní dvakrát za ten istý trestný čin](#)

SPRAVODLIVOSŤ

Článok 47

Právo na účinný prostriedok nápravy a na spravodlivý proces

Každý, koho práva a slobody zaručené právom Únie sú porušené, má za podmienok ustanovených v tomto článku právo na účinný prostriedok nápravy pred súdom. Každý má právo na to, aby jeho záležitosť spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednal nezávislý a nestranný súd zriadený zákonom. Každý musí mať možnosť poradiť sa, obhajovať sa a nechať sa zastupovať. Právna pomoc sa poskytuje osobám, ktoré nemajú dostatočné prostriedky v prípade, ak je táto pomoc potrebná na zabezpečenie efektívneho prístupu k spravodlivosti.

Vysvetlivky k Charte základných práv EÚ:

Prvý odsek je založený na článku 13 EDĽP:

„Každý, koho práva a slobody priznané týmto Dohovorom boli porušené, musí mať účinné právne prostriedky nápravy pred národným orgánom, aj keď sa porušenia dopustili osoby pri plnení úradných povinností.“

V práve Únie je však ochrana rozsiahlejšia, pretože zaručuje právo na účinný prostriedok nápravy pred súdom. Súdny dvor uznal toto právo ako všeobecnú zásadu práva Únie vo svojom rozsudku z 15. mája 1986 (veci 222/84 Johnston, Zb. 1986, s. 1651; pozri tiež rozsudok z 15. októbra 1987 vo veci 222/86 Heylens, Zb. 1987, s. 4097 a rozsudok z 3. decembra 1992 vo veci C-97/91 Borelli, Zb.1992, s. I-6313). Podľa súdu sa táto zásada práva Únie vzťahuje tiež na členské štáty, pokiaľ vykonávajú právo Únie. Začlenenie tejto judikatúry do charty nemalo za cieľ zmeniť systém súdnej kontroly ustanovený v zmluvách, a najmä nie pravidlá týkajúce sa prípustnosti priamych žalôb na Súdny dvor Európskej únie. Európsky dohovor uznal systém súdnej kontroly Únie vrátane pravidiel prípustnosti a po zmenách a doplneniach niektorých aspektov ich potvrdil, ako je to zohľadnené v článkoch 251 až 281 Zmluvy o fungovaní Európskej únie a najmä v článku 263 štvrtý odsek. Článok 47 sa vzťahuje na inštitúcie Únie a členské štáty, pokiaľ vykonávajú právo Únie, a to s ohľadom na všetky práva zaručené právom Únie.

Druhý odsek zodpovedá článku 6 ods. 1 EDĽP, ktorý znie:

„Každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený. Rozsudok musí byť vyhlásený verejne, ale tlač a verejnosť môžu byť vylúčené buď po dobu celého alebo časti procesu v záujme mravnosti, verejného poriadku alebo národnej bezpečnosti v demokratickej spoločnosti, keď to vyžadujú záujmy maloletých alebo ochrana súkromného života účastníkov alebo, v rozsahu považovanom súdom za úplne nevyhnutný, pokiaľ by vzhľadom na osobitné okolnosti mohla byť verejnosť konania na ujmu záujmom spravodlivosti.“

V práve Únie nie je právo na spravodlivý proces obmedzené len na spory, ktoré sa vzťahujú na práva a povinnosti občianskoprávneho charakteru. Ide o jeden z dôsledkov skutočnosti, že Únia je spoločenstvo založené na zásade právneho štátu, ako to vyslovil Súdny dvor v rozsudku z 23. apríla 1986 vo veci 294/83, „Les Verts“/Európsky parlament, Zb. 1986, s. 1339). Avšak s výnimkou rozsahu ich pôsobnosti sa záruky priznané EDĽP uplatňujú podobným spôsobom v rámci Únie.

Pokiaľ ide o tretí odsek, treba poznamenať, že v súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva sa musí poskytnúť právna pomoc v prípade, že by absencia takejto pomoci znemožnila zabezpečenie efektívneho prístupu k spravodlivosti (rozsudok ESĽP z 9. októbra 1979 vo veci Airey, séria A, zväzok 32, s. 11). Existuje tiež systém právnej pomoci pre veci prejednávané pred Súdnym dvorom Európskej únie.

Článok 48

Prezumpcia nevinoty a právo na obhajobu

1. Každý, kto je obvinený, sa považuje za nevinného, kým jeho vina nebola preukázaná zákonným spôsobom.
2. Každý, kto je obvinený, má zaručené právo na obhajobu.

Vysvetlivky k Charte základných práv EÚ:

Článok 48 je rovnaký ako článok 6 ods. 2 a 3 EDĽP, ktorý znie:

„2. Každý, kto je obvinený z trestného činu, považuje sa za nevinného, dokiaľ jeho vina nebola preukázaná zákonným spôsobom.

3. Každý, kto je obvinený z trestného činu, má tieto minimálne práva:

a) bez meškania a v jazyku, ktorému rozumie, byť podrobne oboznámený s povahou a dôvodom obvinenia vzneseného proti nemu;

b) mať primeraný čas a možnosti na prípravu svojej obhajoby;

c) obhajovať sa osobne alebo prostredníctvom obhajcu podľa vlastného výberu, alebo pokiaľ nemá dostatok prostriedkov na zaplatenie obhajcu, aby sa mu poskytol bezplatne, ak to záujmy spravodlivosti vyžadujú;

d) vypočúvať alebo dať vypočúvať svedkov proti sebe a dosiahnuť predvolanie na vypočúvanie svedkov vo svoj prospech za rovnakých podmienok, ako v prípade svedkov proti nemu;

e) mať bezplatnú pomoc tlmočníka, ak nerozumie jazyku používanému pred súdom, alebo ak týmto jazykom nehovorí.“

V súlade s článkom 52 ods. 3 charty má toto právo rovnaký význam a rozsah pôsobnosti ako právo zaručené EDĽP.

Článok 49

Zásady zákonnosti a primeranosti trestných činov a trestov

1. Nikoho nemožno odsúdiť za konanie alebo opomenutie, ktoré v čase, keď bolo spáchané, nebolo podľa vnútroštátneho alebo medzinárodného práva trestným činom. Takisto nesmie byť uložený trest prísnejší, než aký bolo možné uložiť v čase spáchania trestného činu. Ak po spáchaní trestného činu zákon ustanovuje miernejší trest, uloží sa tento trest.
2. Tento článok nebráni súdeniu a potrestaniu osoby za konanie alebo opomenutie, ktoré v čase, keď bolo spáchané, bolo trestné podľa všeobecných právnych zásad uznávaných spoločenstvom národov.
3. Prísnosť trestov nesmie byť neprimeraná trestnému činu.

Vysvetlivky k Charte základných práv EÚ:

Tento článok preberá tradičné pravidlo zákazu retroaktivity zákonov a trestov. Bolo doplnené pravidlo retroaktivity miernejšieho trestu, ktoré existuje v niekoľkých členských štátoch a ktoré je uvedené v článku 15 Paktu o občianskych a politických právach.

Článok 7 EDĽP znie:

„1. Nikoho nemožno odsúdiť za konanie alebo opomenutie, ktoré v čase, keď bolo spáchané, nebolo podľa vnútroštátneho alebo medzinárodného práva trestným činom. Takisto nesmie byť uložený trest prísnejší, než aký bolo možné uložiť v čase spáchania trestného činu.

2. Tento článok nebráni súdeniu a potrestaniu osoby za konanie alebo opomenutie, ktoré v čase, keď bolo spáchané, bolo trestné podľa všeobecných právnych zásad uznávaných civilizovanými národmi.“

V odseku 2 bol vypustený odkaz na „civilizované“ národy; čo však nemení význam tohto odseku, ktorý odkazuje najmä na trestné činy proti ľudskosti. V súlade s článkom 52 ods. 3 charty má preto právo tu zaručené rovnaký význam a rozsah ako právo zaručené EDĽP.

Odsek 3 preberá všeobecnú zásadu primeranosti medzi trestami a trestnými činmi, ktoré sú obsiahnuté v spoločných ústavných tradíciách členských štátov a v judikatúre Súdneho dvora EÚ.

Článok 50

Právo nebyť stíhaný alebo potrestaný v trestnom konaní dvakrát za ten istý trestný čin

Nikoho nemožno stíhať alebo potrestať v trestnom konaní za trestný čin, za ktorý už bol v rámci Únie oslobodený alebo odsúdený konečným rozsudkom v súlade so zákonom.

Vysvetlivky k Charte základných práv EÚ:

Článok 4 Protokolu č. 7 k EDĽP znie:

„1. Nikoho nemožno stíhať alebo potrestať v trestnom konaní podliehajúcim právomoci toho istého štátu za trestný čin, za ktorý už bol oslobodený alebo odsúdený konečným rozsudkom podľa zákona a trestného poriadku tohto štátu.

2. Ustanovenia predchádzajúceho odseku nie sú na prekážku obnove konania podľa zákona a trestného poriadku príslušného štátu, ak nové alebo novo odhalené skutočnosti alebo podstatná chyba v predchádzajúcom konaní mohli ovplyvniť rozhodovanie vo veci.

3. Od tohto článku nemožno odstúpiť podľa článku 15 Dohovoru.“

Zásada „ne bis in idem“ sa uplatňuje v práve Únie (spomedzi významnej judikatúry pozri rozsudok z 5. mája 1996, spojené veci 18/65 a 35/65 vo veci Gutmann/Komisia Zb. 1966, s. 150 a najnovšiu vec, rozsudok Súdu prvého stupňa z 20. apríla 1999, spojené veci T-305/94 a. i., Limburgse Vinyl Maatschappij NV/Komisia, Zb. 1999, s. II-931). Pravidlo zakazujúce kumuláciu odkazuje na kumuláciu dvoch sankcií rovnakej povahy, teda trestných sankcií.

V súlade s článkom 50 sa zásada „ne bis in idem“ uplatňuje nielen v rámci jurisdikcie jedného štátu, ale aj medzi jurisdikciami niekoľkých členských štátov. Toto zodpovedá *acquis* práva Únie; pozri články 54 až 58 Schengenského dohovoru a rozsudok Súdneho dvora z 11. februára 2003 vo veci C-187/01 Gözütok (Zb. 2003, s. I-1345), článok 7 Dohovoru o ochrane finančných záujmov Európskych spoločenstiev a článok 10 Dohovoru o boji proti korupcii. Veľmi obmedzené výnimky, v ktorých dohovory povoľujú členským štátom odchyliť sa od zásady „ne bis in idem“ sú zahrnuté do horizontálnej doložky v článku 52 ods. 1 charty, ktorá sa týka obmedzení. Pokiaľ ide o situácie uvedené v článku 4 Protokolu č. 7 teda o uplatňovanie zásady v rámci toho istého členského štátu, zaručené právo má rovnaký význam a rozsah ako zodpovedajúce právo v EDĽP.

2. Doplnujúce informácie

- ▷ Všetky články možno nájsť [na stránke Agentúry EÚ pre základné práva](#) spolu s judikatúrou Súdneho dvora Európskej únie (SD EÚ) a Európskeho súdu pre ľudské práva (ESLP) s odkazom na Chartu základných práv EÚ ako aj na výber vnútroštátnej judikatúry, ktorá odkazuje na Chartu, z jednotlivých členských štátov EÚ.

IX. Európska prokuratúra

Európska prokuratúra je nezávislou a decentralizovanou prokuratúrou EÚ, pričom jej úlohou je vyšetrovať, sťahat a podať žalobu v prípade trestných činov, ktoré poškodzujú rozpočet EÚ, ako napríklad podvod, korupcia alebo závažné cezhraničné podvody s DPH. [Nariadenie](#), ktorým sa vykonáva posilnená spolupráca na účely zriadenia Európskej prokuratúry, bolo prijaté 12. októbra 2017 a nadobudlo účinnosť 20. novembra 2017. V súčasnosti je zapojených 22 členských štátov. Dnes je situácia taká, že iba vnútroštátne orgány môžu vyšetrovať a sťahat podvody poškodzujúce rozpočet EÚ. Právomoc týchto orgánov však končí na štátnych hraniciach. Existujúce orgány EÚ ako Eurojust, Europol a Európsky úrad na boj proti podvodom (OLAF) nemajú potrebné právomoci na vedenie trestného vyšetrovania a stíhania.

Európska prokuratúra, ktorá sa v súčasnosti buduje, má za cieľ začať plnohodnotne svoju činnosť ku koncu roka 2020. Sídlo Európskej prokuratúry bude v Luxemburgu.

Európska prokuratúra bude vykonávať svoju činnosť ako jeden úrad pre všetky zúčastnené krajiny EÚ a spojí európske a vnútroštátne úsilie o presadzovanie práva v zjednotenom a účinnom prístupe. Európska prokuratúra bude vystavaná na dvoch úrovniach: centrálnej a národnej. Na centrálnej úrovni bude vykonávať svoju funkciu hlavný európsky prokurátor, dvaja zástupcovia hlavného prokurátora, 22 európskych prokurátorov (jeden za každý členský štát EÚ), z ktorých dvaja budú mať funkciu zástupcov, a správneho riaditeľa. Decentralizovaná úroveň bude pozostávať z európskych delegovaných prokurátorov, ktorí budú pôsobiť na území zúčastnených členských štátov EÚ. Centrálna úroveň bude dohliadať nad vyšetrovaním a stíhaním vedeným na vnútroštátnej úrovni. Pravidlom bude, že vyšetrovanie a stíhanie na národnej úrovni v členskom štáte EÚ bude mať na starosti európsky delegovaný prokurátor.

Práva podozrivých a obvinených osôb budú zabezpečené prostredníctvom komplexných procesných záruk vychádzajúcich z existujúceho práva EÚ a vnútroštátneho práva. Európska prokuratúra musí zabezpečiť svoju činnosť v súlade s právami garantovanými Chartou základných práv EÚ, vrátane práva na spravodlivý proces a práva na obhajobu.

Procesné postupy Európskej prokuratúry budú predmetom súdneho preskúmania vnútroštátnymi súdmi. Súdny dvor EÚ bude mať reziduálnu právomoc prostredníctvom prejudiciálneho konania zabezpečiť jednotnú aplikáciu práva EÚ.

1. Zdroje informácií o Európskej prokuratúre

Všetky materiály týkajúce sa štruktúry a charakteristiky Európskej prokuratúry možno nájsť [tu](#)

Predmetom záujmu obhajcov môžu byť aj nasledovné odkazy:

- ▷ [Brožúra \(vo viacerých jazykoch\)](#)
- ▷ [Informačný prehľad \(vo viacerých jazykoch\)](#)
- ▷ [Infografika](#)
- ▷ [Nariadenie Rady \(EÚ\) 2017/1939 z 12. októbra 2017, ktorým sa vykonáva posilnená spolupráca na účely zriadenia Európskej prokuratúry](#)
- ▷ [Smernica \(EÚ\) 2017/1371 z 5. júla 2019 o boji proti podvodom, ktoré poškodzujú finančné záujmy Únie, prostredníctvom trestného práva](#)
- ▷ [Tlačová správa Európskej komisie vítajúca rozhodnutie 20 členských štátov zriadiť Európsku prokuratúru z 8. júna 2017](#)
- ▷ [Informačný prehľad Európskej komisie často kladenými otázkami o Európskej prokuratúre z 8. júna 2017](#)
- ▷ [Oznámenie Európskej komisie Európskemu parlamentu a Európskej rade z 12. septembra 2018 - Európa, ktorá chráni: iniciatíva s cieľom rozšíriť právomoci Európskej prokuratúry na boj proti cezhraničnej trestnej činnosti](#)
- ▷ [Príloha ku Komunikácii Komisie Európskemu parlamentu a Európskej rade z 12. septembra 2018](#)
- ▷ [Informačný prehľad Európskej komisie k Stavu únie 2018 - Posilnená Európska prokuratúra na boj proti teroristickým trestným činom](#)

2. Doplnujúce materiály určené osobitne pre obhajcov

Európska akadémia práva (ERA) usporiadala semináre o Európskej prokuratúre na tému „Obhajoba v budúcich konaniach Európskej prokuratúry“.

Všetky prezentácie z prvých troch seminárov, ktoré sa uskutočnili k 25.11.2019, je možné nájsť [tu](#) (možno ich považovať za veľmi prínosné pre obhajcov).

X. Príručka CCBE pre zastupovanie v prejudiciálnom konaní pred Súdnym dvorom Európskej únie a pre zastupovanie pred Európskym súdom pre ľudské práva v Štrasburgu

CCBE pripravila dokumenty, ktoré majú za cieľ pomôcť advokátom pri zastupovaní pred európskymi súdmi.

K dispozícii sú nasledovné:

- ▷ „EURÓPSKY SÚD PRE ĽUDSKÉ PRÁVA – Otázky & odpovede pre advokátov“ – dostupný v anglickom jazyku [tu](#) a vo francúzskom jazyku [tu](#)
- ▷ „Praktický sprievodca pre advokátov pred Súdnym dvorom Európskej únie v prejudiciálnom konaní“ – dostupný v anglickom jazyku [tu](#), francúzskom jazyku [tu](#) a v španielskom jazyku [tu](#)

Užitočný a praktický dokument pripravila pre advokátov v praxi aj mimovládna organizácia Fair Trials s názvom [Preliminary Reference Toolkit](#).

XI. Záver

Dúfame, že táto príručka bude pre obhajcov prínosná, poskytne im prostredníctvom informačných prehľadov usmernenie a uľahčí navigáciu v legislatíve EÚ a judikatúre európskych súdov, ako aj v oblasti vnútroštátneho trestného konania.

Príloha – Príklad informačného prehľadu (na ktorý odkazuje časť VII)

V nasledovnom texte nájdete príklad informačného prehľadu (factsheet), ktorý pripravila CCBE s osobitným zameraním na práva obhajoby v trestnom konaní a v trestnom procese. Tieto informačné prehľady sa vzťahujú na všetky členské štáty EÚ a sú dostupné vo všetkých jazykoch EÚ. Ak je váš klient podozrivý alebo obvinený zo spáchania trestného činu, tieto informačné prehľady vás prevedú trestným procesom a jednotlivými krokmi. Všetky informačné prehľady boli vypracované podľa jednotnej štruktúry a vysvetľujú vaše práva a povinnosti v rámci jednotlivých etáp procesu. Obsahujú informácie o vnútroštátnom systéme trestného konania vo všetkých členských štátoch EÚ a vždy ich vypracoval obhajca z danej krajiny.

Informačné prehľady sú dostupné vo všetkých jazykoch EÚ [tu](#).

Príklad informačného prehľadu (factsheet):

- **Dánsko – Zhrnutie trestného konania**

Nižšie nájdete súhrn zvyčajných fáz trestného konania.

- Polícia prešetruje všetky trestné činy. Toto prešetrovanie zahŕňa vypočutie podozrivých, obetí a svedkov.
- Ak má polícia podozrenie, že ste spáchali trestný čin, vznesie voči vám obvinenie. Po vznesení obvinenia máte isté základné práva, napríklad právo na právne poradenstvo v závažných prípadoch.
- Polícia rozhodne, či vás vezme do väzby alebo nie.
- Ak ste spáchali závažný trestný čin, môžete byť po predložení prípadu sudcovi vzatý do vyšetrovacej väzby, kým sa prípad nevyšetrí.
- Po ukončení vyšetrovania sa prípad posunie prokuratúre, ktorá rozhodne o zbavení obvinenia alebo o začatí súdneho procesu.
- Ak sa prokuratúra rozhodne v prípade pokračovať, môže tak urobiť vydaním oznámenia o uložení pokuty, vznesením obžaloby alebo súdnym predvolaním.
- Trestné konanie sa vedie na okresnom súde ako súde prvého stupňa. Počet sudcov závisí od závažnosti prípadu a od toho, či ste boli uznaný vinným alebo nevinným.
- Voči rozhodnutiu súdu je možné sa odvolať na najvyššom súde. Môžete požiadať o obnovenie vášho prípadu alebo sa odvolať voči rozsudku.
- V prípade neoprávneného uväznenia budete mať nárok na odškodné, ak sa vedenie prípadu proti vám stiahne alebo ak budete zbavený obžaloby.
- Na otázky týkajúce sa výkonu trestu odpovedá Dánska väzenská a probačná služba.

Podrobné informácie o všetkých fázach trestného konania a o vašich právach nájdete na informačných stránkach. Tieto informácie nenahrádzajú právne poradenstvo a slúžia len ako usmernenie.

Pravidlá týkajúce sa trestného konania vrátane policajného vyšetrovania, prípravy súdneho procesu prokuratúrou a samotného súdneho procesu stanovuje dánsky zákon o výkone spravodlivosti.

Majte na pamäti, že v Grónsku a na Faerských ostrovoch sa uplatňujú osobitné pravidlá.

V rámci Lisabonskej zmluvy sa Dánsko rozhodlo nezúčastňovať na spolupráci v oblasti spravodlivosti a vnútorných záležitostí EÚ, v dôsledku čoho sa na takejto spolupráci nezúčastňuje rovnakým spôsobom ako ostatné členské štáty. V každom jednotlivom prípade preto musíte zistiť, či sa v Dánsku uplatňujú osobitné právne predpisy EÚ.

Kliknite na odkazy uvedené nižšie a vyhľadajte potrebné informácie

[1 – Ako si zabezpečiť právne poradenstvo](#)

[2 – Moje práva počas vyšetrovania trestného činu](#)

- Predbežné obvinenie vrátane výsluchu
- Vzatie do väzby (vrátane európskeho zatykača)
- Predbežné zákonné vypočutie a vztatie do vyšetrovacej väzby
- Obmedzujúce opatrenia
- Rozhodnutie o vznesení alebo nevznesení obvinenia
- Príprava obhajoby na súdny proces

[3 – Moje práva počas súdneho procesu](#)

[4 – Moje práva po skončení súdneho procesu](#)

[5 – Dopravné a iné drobné priestupky](#)

Súvisiace odkazy

- [Dánsky právny systém](#)
- [Databáza legislatívy v plnom znení](#)
- [Hľadanie dánskeho advokáta](#)
- [Informácie o výkone trestu:](#)

1 – Ako si zabezpečiť právne poradenstvo

Získanie právneho poradenstva je veľmi dôležité, ak ste účastníkom trestného konania. Táto informačná stránka vám poradí, kedy a za akých okolností máte nárok na zastúpenie advokátom. Dozviete sa tiež, ako nájsť advokáta, čo pre vás advokát urobí, a akým spôsobom budú hrazené náklady na advokáta v prípade, že si ich úhradu nemôžete dovoliť.

Ako si nájsť advokáta

Máte právo na zastupovanie advokátom podľa svojho výberu. Tento advokát musí byť oprávnený vystupovať pred dánskymi súdmi. Zoznam všetkých dánskych advokátov nájdete [tu](#). Na tejto internetovej stránke tiež zistíte, či sa daný advokát špecializuje na trestné právo, daňové právo alebo iný typ práva, ktoré je relevantné pre váš prípad.

Dánske ministerstvo spravodlivosti vymenovalo pre každý súd v Dánsku skupinu miestnych advokátov so špeciálnou praxou v trestných veciach. Títo advokáti sú nezávislými právnikmi, ktorí majú svoju vlastnú súkromnú právnickú firmu. Zoznam týchto advokátov môžete získať na súde. Ak nepožiadate o špecifického advokáta, k vášmu prípadu bude pridelený jeden z advokátov z tohto zoznamu, pokiaľ je vymenovanie právneho zástupcu povinné, napríklad v prípade, ak vás polícia vezme do vyšetrovacej väzby.

Platba za advokátske služby

Ak vám súd prideliť advokáta, jeho odmena sa zvyčajne hradí zo štátnych prostriedkov. V súvislosti so svojím rozhodnutím súd takisto stanoví výšku odmeny advokáta. Táto odmena bude stanovená na základe sadzieb používaných na súdoch vo všetkých trestných veciach, v ktorých bol vymenovaný právny zástupca, či už ide o advokáta, ktorého ste si vybrali, alebo nie.

Súd takisto rozhodne o tom, kto nakoniec uhradí odmenu advokáta. Ak ste boli uznaný vinným, budete musieť zaplatiť poplatok verejným orgánom (Dánska). Štát sa bude snažiť získať čo najvyššiu sumu, ktorú si môžete dovoliť zaplatiť.

Ak vás súd oslobodí alebo ak je rozsudok súdu oveľa miernejší, ako prokurátor očakával, súd obvyčajne orgánom nariadi, aby uhradili odmenu a výdavky advokáta. Súd môže rozhodnúť aj o tom, že orgány uhradia časť odmeny a náhrady advokáta. Mohlo by sa tak stať v prípade, ak sa súdne vypočutie konalo zbytočne v dôsledku okolností mimo vašej kontroly.

Voči rozhodnutiu o výške odmeny advokáta a voči konečnej výške záväzkov na jej úhradu sa môžete odvolať na najvyššom súde do dvoch týždňov od tohto rozhodnutia.

V trestnom konaní nie je možné požiadať o bezplatnú právnu pomoc, pričom na takúto právnu pomoc sa

zvyčajne politika poistenia právnej ochrany nevzťahuje.

Súvisiace odkazy

- ▷ [Časť 66 dánskeho zákona o výkone spravodlivosti](#)
- ▷ [Zoznam advokátov v Dánsku](#)

2 – Moje práva počas vyšetrovania trestného činu a predtým, ako prípad pôjde na súd

Aké sú fázy vyšetrovania trestného činu?

Trestné činy prešetruje polícia. Prípad bežne vyšetruje polícia, ktorej bolo oznámené, že sa daná osoba stala obeťou násilia alebo krádeže, alebo preto, že polícia, prípadne občan, zadržali konkrétnu osobu pri páchaní trestného činu.

Predbežné obvinenie

Polícia sa v prvom rade snaží zistiť, či bol spáchaný trestný čin a či existuje jeden alebo viacerí identifikovateľní podozriví, ktorí môžu byť obvinení zo spáchania trestného činu. Polícia chce v tejto súvislosti podozrivých vypočuť.

Zatknutie

Polícia môže podozrivého zadržať.

Predbežné zákonné pojednávanie a vyšetrovacia väzba (vrátane európskeho zatykača)

Ak chce polícia zadržať podozrivého, aby nedošlo k ohrozeniu policajného vyšetrovania alebo z iných dôvodov, musí byť predvedený pred súd do 24 hodín od jeho zatknutia tak, aby mohol byť prípad predložený sudcovi.

Obmedzujúce opatrenia

Okrem výsluchu podozrivého a potenciálnych svedkov môže polícia získať informácie v priebehu vyšetrovania prostredníctvom obmedzujúcich opatrení, ako je sledovanie telekomunikácií, odpočúvanie atď. Najobmedzujúcejšie opatrenia musí schváliť pred ich použitím súd.

Rozhodnutie o vznesení alebo nevznesení obvinenia voči podozrivej osobe

Účelom policajného vyšetrovania je získať informácie, ktoré štátnemu zástupcovi umožnia rozhodnúť, či bude voči podozrivému vznesené obvinenie alebo nie. Ak neexistuje dostatok dôkazov o tom, že podozrivý spáchal trestný čin, obžaloba stíhanie pozastaví.

Na miestnej úrovni sú polícia a prokuratúra pod rovnakým vedením, takže úrad prokuratúry sa často využíva v počiatočnej fáze prípadu vrátane plánovania vyšetrovania.

Príprava obhajoby na súdny proces

Viac informácií o práve byť informovaný o priebehu vyšetrovania a o jeho ovplyvňovaní nájdete tu.

Moje práva počas vyšetrovania

Pre viac informácií o vašich právach v každej fáze prípadu kliknite na jeden z nasledujúcich odkazov.

- ▷ [Predbežné obvinenie vrátane výsluchu \(1\)](#)
- ▷ [Zatknutie \(2\)](#)
- ▷ [Predbežné súdne pojednávanie a vyšetrovacia väzba \(vrátane európskeho zatykača\) \(3\)](#)
- ▷ [Obmedzujúce opatrenia vrátane prehliadok \(4\)](#)
- ▷ [Rozhodnutie o vznesení alebo nevznesení obvinenia voči podozrivej osobe \(5\)](#)
- ▷ [Príprava prípadu zo strany obhajoby \(6\)](#)

Predbežné obvinenie vrátane výsluchu (1)

Prečo som bol obvinený?

Boli ste obvinení, pretože polícia má výrazné podozrenie, že ste spáchali trestný čin a že policajné vyšetrowanie bude odteraz zamerané na vás, a nie na inú osobu.

Čo znamená to, že som bol obvinený?

Znamená to, že vám bude oznámené, aký trestný čin ste podľa polície spáchali. Polícia vás musí informovať o tom, ktoré zákonné ustanovenia ste podľa nej porušili. Máte právo sledovať vyšetrowanie prebiehajúce vo vašom prípade prostredníctvom advokáta a v prípade závažného trestného činu máte právo na advokáta, ktorého vymenuje súd.

Prečo ma chce polícia vypočuť?

Polícia vás chce vypočuť, aby zistila, či je jej podozrenie, že ste spáchali trestný čin, odôvodnené alebo nie. Polícia použije vašu výpoveď vo svojom ďalšom vyšetrowaní. Štátny zástupca použije vašu výpoveď, aby rozhodol, či sa prípad bude riešiť ako priznanie viny.

Kde a kedy ma môže polícia vypočuť?

Neexistujú žiadne konkrétne pravidlá toho, kde a kedy vás môže polícia vypočuť. Výsluch musí byť vedený tak, aby neboli vaše práva neoprávnene porušené. Polícia vás spravidla nemôže kontaktovať na vašom pracovisku. Polícia vás spravidla začne vypočúvať na mieste činu. V mnohých prípadoch vás polícia požiada, aby ste sa dostavili na policajnú stanicu, kde vás dôkladnejšie vypočuje.

Čo ak nehovorím daným jazykom?

Ak nehovoríte miestnym jazykom, máte právo na tlmočníka, ktorý tlmočí do/z vášho jazyka. Tlmočníka zabezpečí polícia a vy nie ste povinný do jeho príchodu vypovedať.

Musím pred políciou vypovedať?

Polícii musíte uviesť svoje meno, adresu a dátum narodenia. Nemusíte povedať nič iné. Nemusíte hovoriť pravdu. Polícia vás musí o týchto právach informovať pred začatím vypočúvania. Od vášho prípadu a závažnosti obvinení závisí, či bude pre váš prípad prospešné, aby ste vypovedali na polícii. Ak neviete, či máte odpovedať na otázky, mali by ste sa o tom poradiť so svojim advokátom.

Budem sa môcť poradiť s advokátom?

Máte právo hovoriť s advokátom podľa svojho výberu, kým sa rozhodnete, či súhlasíte s vypočúvaním na polícii. Ak nepoznáte žiadneho advokáta, polícia vám jedného prideliť. Váš advokát má právo byť prítomný počas vypočúvania, nesmie vám však radiť, ako máte odpovedať na konkrétne otázky.

Môžem si overiť, či polícia pochopila moju výpoveď správne?

Polícia musí vašu výpoveď zaznamenať. Túto správu si môžete prečítať alebo si ju nechať prečítať a potom k nej vyjadriť pripomienky. Vy rozhodnete, či ju podpíšete alebo nie. Mnohí advokáti vám poradia, aby ste tak neurobili, ak nerozumiete jazyku, v ktorom je vyhotovená.

Čo sa stane, ak poviem niečo, čo je pre môj prípad nepriaznivé?

Ak ste povedali niečo, čo môže mať negatívny vplyv na váš prípad, polícia môže tieto informácie použiť vo svojom vyšetrowaní. Policajná správa vo všeobecnosti nie je dôkazom a ako taká sa nemôže použiť proti vám počas súdneho procesu. Štátny zástupca vám môže položiť otázky týkajúce sa podrobností uvedených v tejto správe. Zmena výpovede môže naštříbiť vašu dôveryhodnosť.

Zadržanie (zatknutie) (2)

Prečo som bol zadržaný (zatknutý)?

Môžete byť zadržaný, ak má polícia dôvodné podozrenie, že ste spáchali trestný čin, ak je zadržanie nevyhnutné na to, aby vám zabránila v spáchaní ďalších trestných činov, aby zabezpečila vašu prítomnosť alebo aby zabezpečila, že nebudete hovoriť s tretími osobami. Môžete byť zatknutý aj na základe [európskeho zatykača](#), ktorý bol vydaný v inom členskom štáte EÚ.

Môže ma polícia zatknúť pri všetkých typoch prípadov?

Nebudete zadržaný v prípade, ak by bolo vaše zatknutie neprimerané k závažnosti trestného činu, z ktorého ste obvinený. Napríklad je veľmi nepravdepodobné, že budete zadržaný, ak ste podozrivý zo spáchania trestného činu, pre ktorý je maximálnym trestom menšia pokuta.

Kde budem zadržovaný?

Spravidla budete zadržovaný na miestnej policajnej stanici. V bežnom prípade budete umiestnený do cely predbežného zadržania, kým vás polícia nevypočuje (pozri [Predbežné obvinenie vrátane výsluchu \(1\)](#)).

Môžem v prípade potreby navštíviť lekára?

Ak ste chorý, ranený alebo pod silným vplyvom alkoholu alebo drog, máte právo na lekárske ošetrovanie. To, že musíte vyhľadať lekára, by ste mali polícii oznámiť aj v prípade, že potrebujete špeciálne lieky.

Môžem kontaktovať advokáta?

Ak ste boli zadržaný (zatknutý), máte právo kontaktovať advokáta podľa svojho výberu, kým sa rozhodnete, či súhlasíte s vypočúvaním na polícii. V konkrétnych prípadoch môže polícia zamietnuť vašu žiadosť o konkrétneho advokáta. V tejto veci sa so sťažnosťou môžete obrátiť na súd.

Polícia aj váš advokát vám musia vysvetliť, že vám môže byť pridelený advokát vymenovaný súdom, a to, kto je povinný ho zaplatiť.

Môžem kontaktovať svoje veľvyslanectvo, ak som z inej krajiny?

Ak ste cudzím štátnym príslušníkom, máte právo kontaktovať veľvyslanectvo svojej krajiny. Polícia vám pomôže skontaktovať sa s veľvyslanectvom.

Môžem kontaktovať svoju rodinu?

Máte právo informovať svoju rodinu alebo zamestnávateľa o svojom zatknutí. Polícia môže vašu žiadosť o ich kontaktovanie odmietnuť, ak sa domnieva, že by takýto kontakt mohol prípad negatívne ovplyvniť. Polícia môže informovať vašu rodinu vo vašom mene.

Ako dlho môžem byť zadržovaný?

Ak už nepretrvávajú dôvody pre vaše zadržanie (zatknutie), musíte byť prepustený. Ak ste neboli prepustený do 24 hodín, musíte byť postavený pred súd (predbežné zákonné pojednávanie), aby sudca mohol rozhodnúť o vašom prepustení, predĺžení vašej väzby (ktoré je možné na 3 x 24 hodín) alebo o tom, či by ste mali byť umiestnený do vyšetrovacej väzby ([Predbežné zákonné vypočutie a vzatie do vyšetrovacej väzby \(3\)](#)).

Kedy môže byť moje zadržanie dlhšie ako 24 hodín?

Ak sudca, ktorý vedie prípad na predbežnom zákonnom pojednávaní, zistí, že predložený dôkaz nie je dostatočný na to, aby sa rozhodlo, či by ste mali byť umiestnený do vyšetrovacej väzby, vaša väzba sa môže predĺžiť o 3 x 24 hodín od ukončenia prvého pojednávania.

Predbežné zákonné vypočutie a vzatie do vyšetrovacej väzby (3)

Prečo som bol umiestnený do vyšetrovacej väzby?

Do vyšetrovacej väzby ste boli umiestnený z toho dôvodu, že polícia sa domnieva, že je potrebné vás zadržať na určitý čas alebo počas trvania vyšetrovania. Do vyšetrovacej väzby môžete byť umiestnený aj preto, aby sa zabezpečilo vaše vydanie do iného členského štátu na základe [európskeho zatykača](#).

Kto rozhoduje o tom, či musím zostať vo vyšetrovacej väzbe?

O tom, či boli splnené podmienky pre vaše umiestnenie vo vyšetrovacej väzbe, rozhoduje sudca. Predtým, ako sudca rozhodne, či by ste na žiadosť polície mali zostať vo vyšetrovacej väzbe, sa uskutoční pojednávanie (predbežné zákonné pojednávanie). Štátny zástupca počas pojednávania predstaví policajné poňatie prípadu a vy budete mať možnosť predložiť svoje stanovisko. Sudca rozhodne o tom, či zostanete vo vyšetrovacej väzbe, ale nie o tom, či ste podľa obžaloby vinný.

Môžem zostať vo vyšetrovacej väzbe pri všetkých typoch prípadov?

Vo vyšetrovacej väzbe môžete zostať za týchto podmienok:

- ▷ Polícia musí vysvetliť, prečo sa domnieva, že ste spáchali trestný čin, za ktorý môžete byť odsúdený na trest odňatia slobody na 18 mesiacov alebo viac.
- ▷ Prípadný trest musí byť viac ako na 30 dní odňatia slobody.
- ▷ Polícia musí presvedčiť sudcu, že je dôležité, aby ste neboli prepustený, kým prebieha policajné vyšetrovanie, a to na základe jedného z nasledujúcich dôvodov:
 - ▷ polícia sa domnieva, že sa vyhýbate trestu;
 - ▷ existuje dôvod domnievať sa, že budete pokračovať v páchaní rovnakého typu trestnej činnosti;
 - ▷ existuje dôvod domnievať sa, že po prepustení budete mariť vyšetrovanie;
 - ▷ trestný čin je natoľko závažný, že by bolo pre ostatných nebezpečné, keby ste boli počas čakania na proces na slobode.

V zriedkavých prípadoch sa môžete vyšetrovacej väzbe vyhnúť dokonca aj vtedy, keď boli splnené podmienky na vaše umiestnenie do vyšetrovacej väzby, teda, ak by bolo uväznenie z hľadiska vašej osobnej situácie mimoriadnou záťažou. Je dôležité, aby ste svojho advokáta informovali o týchto skutočnostiach.

Kde bude prebiehať predbežné zákonné vypočutie?

Predbežné zákonné vypočutie bude prebiehať na miestnom súde. V bežnom prípade budete umiestnený do cely predbežného zadržania, kým sa neocitnete v súdnej sieni.

Musím počas predbežného zákonného vypočutia vypovedať?

Nemusíte vypovedať ani hovoriť pravdu. Od povahy vášho prípadu a od závažnosti obvinení závisí, či bude pre váš prípad prospešné, aby ste vypovedali na súde. So svojím advokátom by ste sa mali poradiť o tom, či by bolo pre vás vhodné vypovedať alebo nie.

Budem môcť hovoriť s advokátom?

Súd vymenuje advokáta, ktorý vás bude na súde zastupovať. Ak nepožiadate o konkrétneho advokáta, súd vymenuje advokáta, ktorý má v daný deň službu. Viac informácií nájdete na [Informačnej stránke 1](#).

Pred pojednávaním máte právo prediskutovať prípad so svojím advokátom. Ak vy a váš advokát nehovoríte rovnakým jazykom, máte právo využiť služby tlmočníka. Váš advokát bude počas pojednávania hájiť vaše záujmy a môže vám klásť otázky.

Môžem si overiť, či súd pochopil moju výpoveď správne?

Sudca do súdnych záznamov uvedie základné informácie z vašej výpovede. Vaša výpoveď sa nahlas prečíta, aby sa zabezpečilo, že bola správne pochopená.

Čo sa stane, ak poviem niečo, čo je pre môj prípad nepriaznivé?

Vaša výpoveď na súde sa môže v prípade použiť ako dôkaz.

Ako dlho môžem zostať vo vyšetrovacej väzbe?

Sudca počas pojednávania rozhodne o tom, či budete prepustený alebo zostanete vo vyšetrovacej väzbe. V niektorých prípadoch sudca nariadi predĺženie vášho zadržania o 3 x 24 hodín (pozri [Zatknutie \(2\)](#)).

Ak ste boli vzatý do väzby, sudca stanoví maximálny limit v dĺžke štyroch týždňov. To znamená, že buď musíte byť prepustený pred uplynutím tejto lehoty, alebo sa vaším prípadom musí znovu zaoberať súd, aby sa zabezpečilo splnenie podmienky na vaše opätovné vzatie do väzby. Maximálny čas, počas ktorého môžete byť zadržavaný vo vyšetrovacej väzbe, nie je stanovený. Ten bude závisieť od povahy prípadu.

Ak už nepretrvávajú dôvody pre vaše zatknutie, musíte byť prepustený.

Čo je to samoväzba?

Polícia môže niekedy požadovať, aby ste boli držaný v samoväzbe s cieľom zabrániť vášmu kontaktu s ostatnými väzňami. Iným osobám môžete len napísať alebo zatelefonovať pod policajným dohľadom. O tom, či by ste mali byť umiestnený do samoväzby, rozhoduje sudca.

Môžem sa proti rozsudku o umiestnení do vyšetrovacej väzby a samoväzby odvolať?

Proti rozsudku o umiestnení do vyšetrovacej väzby alebo samoväzby sa môžete odvolať na vyššom súde. Spravidla musíte uviesť, že sa chcete odvolať, na pojednávaní, na ktorom sa rieši váš prípad.

Môžem sa vyhnúť umiestneniu do vyšetrovacej väzby, ak som odovzdal svoj pas alebo zložil kauciu?

Trestný zákonník vám umožňuje vyhnúť sa zadržaniu, ak odovzdáte svoj pas alebo ak zložíte kauciu. V praxi však k tomu dochádza iba zriedkakedy.

Obmedzujúce opatrenia (4)

Počas vyšetrovania môže polícia získať informácie prostredníctvom rôznych obmedzujúcich opatrení, pričom niektoré z nich sú opísané nižšie.

Je polícia oprávnená odobrať mi odtlačky prstov a urobiť fotografie?

Polícia vám môže odobrať odtlačky prstov a urobiť fotografie za nasledujúcich podmienok:

- ▷ ste podozrivý zo spáchania trestného činu a toto opatrenie je nevyhnutné pre policajné vyšetrovanie;
- ▷ polícia má vážny dôvod domnievať sa, že ste spáchali trestný čin, za ktorý môžete byť odsúdený na trest odňatia slobody na 18 mesiacov alebo viac.

Je polícia oprávnená odobrať mi vzorky DNA alebo krvi?

Polícia vám môže odobrať vzorky DNA alebo krvi za nasledujúcich podmienok:

- ▷ existuje vážny dôvod domnievať sa, že ste spáchali trestný čin, za ktorý môžete byť odsúdený na trest odňatia slobody na 18 mesiacov alebo viac, a toto opatrenie sa na účely vyšetrovania považuje za veľmi dôležité;
- ▷ vzorka krvi vám môže byť odobratá v prípade, že súčasťou trestného činu, zo spáchania ktorého ste podozrivý, je požitie alkoholu alebo drog.

Je polícia oprávnená urobiť mi osobnú prehliadku, ako aj prehliadku môjho oblečenia?

Polícia môže prehľadať váš vrchný odev za rovnakých podmienok, ako sú podmienky vzťahujúce sa na urobenie fotografií.

Je polícia oprávnená skontrolovať môj mobilný telefón a prehľadať moje vozidlo?

Polícia môže skontrolovať váš mobilný telefón s cieľom zistiť vaše telefónne číslo a číslo IMEI vášho telefónu, a takisto môže prehľadať vaše vozidlo za nasledujúcich podmienok:

- ▷ polícia má vážny dôvod domnievať sa, že ste spáchali trestný čin, za ktorý vás môže súdne stíhať;
- ▷ prehliadka sa považuje za veľmi dôležitú súčasť vyšetrovania.

Je polícia oprávnená urobiť u mňa domovú prehliadku?

Polícia u vás môže urobiť domovú prehliadku za nasledujúcich podmienok:

- ▷ polícia má vážny dôvod domnievať sa, že ste spáchali trestný čin, za ktorý vás môže súdne stíhať;
- ▷ prehliadka sa považuje za veľmi dôležitú súčasť vyšetrovania.
- ▷ za spáchanie trestného činu môžete byť odsúdený na trest odňatia slobody.
- ▷ polícia môže doložiť, že je pravdepodobné, že nájde dôkazy alebo predmety týkajúce sa spáchaného trestného činu, ktoré by mala skonfiškovať z iných dôvodov.

Kto rozhoduje o používaní obmedzujúcich opatrení?

Príkaz na domovú prehliadku vydáva súd. Ak existuje dôvod na obavu, že dôkaz môže zmiznúť, ak sa domová prehliadka nevykoná okamžite, polícia ju môže vykonať aj bez súdneho príkazu. Polícia musí súd informovať o tejto prehliadke do 24 hodín od jej vykonania. Ak dáte na domovú prehliadku svoj písomný súhlas, polícia sa môže rozhodnúť, či váš dom prehľadá.

Polícia rozhodne, či vám odoberie odtlačky prstov, vzorky DNA a krvi a či urobí vaše fotografie. Polícia má takisto právo skontrolovať váš mobilný telefón, prehľadať vaše vozidlo atď.

Môžem podať sťažnosť?

Ak chcete podať sťažnosť v súvislosti s vyšetrovaním polície, môžete tak urobiť na súde.

Voči rozhodnutiu súdu vydať príkaz na domovú prehliadku a vedeniu vyšetrovania sa môžete odvolať na vyššom súde do dvoch týždňov od rozhodnutia súdu.

Môžem požadovať, aby polícia zničila moje odtlačky prstov, fotografie, stopy DNA a výsledky krvných vzoriek?

Ak obžaloba prípad pozastaví alebo ak ste boli prepustený na slobodu, polícia musí zničiť vaše fotografie. Polícia môže uchovávať vaše odtlačky prstov a vzorky DNA, ale po uplynutí určitého času ich musí zničiť.

Môžem požiadať o odškodnenie?

Ak ste boli zadržaný, uväznený alebo vystavený obmedzujúcemu opatreniu a následne sa preukáže, že toto zadržanie, uväznenie alebo obmedzujúce opatrenie bolo neoprávnené, vo všeobecnosti máte právo na odškodnenie. Riaditeľ štátnej prokuratúry vydáva výročnú správu o sadzbách používaných pri určovaní výšky takéhoto odškodnenia.

Rozhodnutie o vznesení alebo nevznesení obvinenia (5)

Po tom, ako polícia uzavrie vyšetrovanie, môže váš prípad zaslať prokuratúre, ktorá rozhodne o ďalšom postupe.

Môžem pred procesom priznať vinu ku všetkým alebo niektorým obvineniam?

Ak ste sa počas policajného vyšetrovania priznali k najzávažnejším obvineniam, ktoré boli proti vám vznesené, obžaloba sa bežne snaží prípad riešiť ako priznanie viny.

Čo je to obžaloba?

Obžaloba tvorí základ pojednávania prípadu na súde. Obžaloba musí špecifikovať zákonné ustanovenia, z porušenia ktorých vás obvinila, a musí obsahovať opis toho, ako ste trestný čin spáchali. Tento opis musí byť taký presný, aby ste si na jeho základe mohli pripraviť svoju obhajobu.

Môžem byť obžalovaný z iného trestného činu ako z toho, z ktorého ma obžalovala polícia?

Obžalobu pripravuje prokuratúra. Ak sa názor prokuratúry na prípad od názoru polície líši, táto obžaloba môže obsahovať nové alebo odlišné body.

Môžu byť do obžaloby pridané nové body?

Obžaloba sa musí snažiť zhromaždiť všetky obvinenia, ktoré boli proti vám vznesené, aby bolo možné vydať spoločný verdikt. Obžaloba preto môže obsahovať nové body, ak ste boli obvinený zo spáchania trestného činu pri viacerých príležitostiach.

Osobitné pravidlá platia v prípade, ak ste boli vydaný do Dánska na základe [európskeho zatykača](#) alebo dohody o vydaní. Ak ste boli obžalovaný z nových bodov, mali by ste sa o tom poradiť so svojím advokátom.

Možno obžalobu zmeniť?

Obvinenia možno zmeniť alebo rozšíriť v prípade, že sa objavia nové obvinenia, a to do dátumu, na ktorý je vytýčené súdne pojednávanie.

Ak sa obžaloba v danom prípade domnieva, že trest za daný bod obžaloby by mal byť prísnejší, ako je uvedené v obžalobe, takáto zmena je možná len vtedy, ak s ňou súhlasí štátny zástupca. V prípade jej zmeny musí byť táto zmena oznámená do dvoch mesiacov.

Po začatí súdneho konania možno v obžalobe vykonať len veľmi málo zmien. O schválení týchto zmien rozhoduje súd.

Môžem byť obvinený z trestného činu, z ktorého som už bol obvinený v inom členskom štáte?

Nemožno vylúčiť, že nebudete obvinený z trestného činu, z ktorého ste už boli obvinený v inej krajine. Nemožno vás však uznať vinným za trestný čin, za ktorý ste už boli odsúdený alebo oslobodený v inej krajine.

Budem mať k dispozícii informácie o svedkoch, ktorí svedčia proti mne?

Štátny zástupca musí podať obžalobu na súd spolu so zoznamom dôkazov a menami svedkov. Kópiu tohto zoznamu dostane váš advokát. Spravidla máte právo poznať identitu svedkov.

Príprava obhajoby (6)

Na základe čoho môžeme spolu s mojím advokátom pripraviť moju obhajobu?

Váš advokát spravidla dostane kópie všetkých správ vypracovaných políciou počas vyšetrovania. Vo všeobecnosti máte právo nahliadnúť do spisov. Váš advokát vám môže dať kópiu spisov len v prípade, ak to polícia povolí.

Mám právo nahliadnúť do všetkých spisov polície?

Polícia môže vášmu advokátovi nariadiť, aby vám neposkytol určité informácie týkajúce sa prípadu, ak sa to považuje za potrebné vzhľadom na ochranu záujmov cudzích mocností alebo zabezpečenie dôkazov. Takýto príkaz možno vydať len v závažných prípadoch a vtedy, ak ste vypovedali na súde.

Kto rozhoduje o tom, či môžem nahliadnúť do všetkých spisov?

Polícia predloží spisy a rozhodne, či by sa mal na časť prípadu alebo na celý prípad vydať súdny zákaz. Proti rozhodnutiu polície sa možno odvolať na súde, ktorý o tejto záležitosti rozhodne.

Môžem sa zúčastniť na všetkých pojednávaniach prípadu?

Vo všeobecnosti máte právo byť prítomný na všetkých súdnych pojednávaniach, kde súd rozhodne, či by ste mali zostať vo vyšetrovacej väzbe alebo ktorí spolupáchatelia či svedkovia budú vypočutí pred súdom.

Súd môže na žiadosť polície rozhodnúť o zamietnutí vašej prítomnosti na pojednávaniach. V takom prípade máte právo byť informovaný o tom, čo sa na pojednávaní dialo. Súd môže nariadiť, aby vám takéto informácie neboli poskytnuté. Máte právo byť informovaný o tom, čo sa dialo na pojednávaní, na ktorom ste sa nemohli zúčastniť. Musíte byť informovaný minimálne o tom, kedy máte vypovedať pred súdom.

Môže sa môj advokát zúčastniť na všetkých pojednávaniach prípadu?

Váš advokát má právo zúčastniť sa na všetkých pojednávaniach prípadu. Vzťahuje sa to aj na pojednávania, na ktorých súd rozhodne, či povolí odpočúvanie alebo napojenie telefónu, prehliadky alebo iné obmedzujúce opatrenia, na ktoré je potrebný predchádzajúci súhlas súdu.

Môže sa môj advokát zúčastniť na vyšetrovaní polície?

Váš advokát musí byť informovaný o priebehu vyšetrovania a má právo zúčastniť sa na tej fáze vyšetrovania, ktorá môže v prípade slúžiť ako dôkaz proti vám. Ide napríklad o prehliadky na zistenie totožnosti, rekonštrukciu prípadu atď.

Môže môj advokát viesť vlastné vyšetrovanie?

Ak sa domnievate, že polícia nezískala informácie, ktoré by mohli vášmu prípadu pomôcť, váš advokát spravidla požiada o ďalšie vyšetrovanie. Ak polícia odmietne viesť ďalšie vyšetrovanie, prípad sa môže predložiť súdu, ktorý môže polícii nariadiť, aby viedla ďalšie relevantné vyšetrovanie.

Váš advokát sa môže takisto rozhodnúť, že bude viesť vlastné vyšetrovanie. V praxi však k tomu dochádza iba zriedka. Ak váš advokát vedie svoje vlastné vyšetrovanie prípadu, nesmie mariť vyšetrovanie polície a vyšetrovanie vášho advokáta musí byť v súlade s etickým kódexom právnikov.

Môže môj advokát povolať svedkov, aby svedčili na súde?

Váš advokát môže požiadať konkrétnych svedkov, aby svedčili na súde. Ak obžaloba vznesie námietku voči vypočutiu takýchto svedkov, súd rozhodne o tom, či je vypočutie daných svedkov relevantné.

Súvisiace odkazy

- ▷ [Dánsky zákon o výkone spravodlivosti](#)
- ▷ [Dánsky zákon o vytvorení centrálného registra DNA](#)
- ▷ [Riaditeľ štátnej prokuratúry](#)
- ▷ [Dánsky zákon o vydávaní zločincov](#)

3 – Moje práva na súde

Kde sa bude konať súdny proces?

Súdny proces sa bude konať na príslušnom mestskom súde a bude verejný. Ak ste priznali, že ste spáchali trestný čin alebo činy, z ktorých ste boli obvinení, prokuratúra požiada o začatie pojednávania o priznaní viny. V takomto prípade bude súdu predsedáť len jeden profesionálny sudca. To isté platí aj v prípade, ak je jediným trestom pokuta.

Ak ste nepriznali svoju vinu, váš prípad vypočujú prísediaci sudcovia a súd potom bude tvoriť jeden profesionálny sudca a dvaja prísediaci sudcovia.

Ak prokurátor požaduje trest odňatia slobody na štyri alebo viac rokov, prípad sa dostane pred porotu. Súd bude potom pozostávať z troch profesionálnych sudcov a šiestich porotcov. Výnimkou sú prípady týkajúce sa trestnej činnosti súvisiacej s narkotikami a hospodárskej trestnej činnosti, ktoré vypočúvajú profesionálny sudca a prísediaci sudcovia bez ohľadu na požadovaný trest.

Je možné obžalobu počas procesu zmeniť?

Ak má byť prípad vypočutý ako priznanie viny, je možné schváliť, že poplatky budú upravené tak, aby zodpovedali trestnému činu, pre ktorý ste priznali svoju vinu.

Po začatí súdneho procesu proti vám je možné urobiť v súvislosti s poplatkami len drobné zmeny. Poplatky nemožno zvýšiť bez vášho súhlasu.

Aké sú moje práva počas súdneho procesu?

Musíte byť prítomný počas celého súdneho procesu. Súd vám môže povoliť opustiť konanie potom, ako ste poskytli svoje svedectvo.

Ak ste boli oboznámený so súdnym konaním, ale nemôžete sa na súde zúčastniť bez zákonného ospravedlnenia, súd môže rozhodnúť o preskúmaní svedectva vo vašej neprítomnosti. Súd môže vydať rozhodnutie vo vašej neprítomnosti, ak prokuratúra požiada o trest odňatia slobody na šesť mesiacov a ak ste dali svoj súhlas na ukončenie súdneho procesu. Ak vám bol vymeraný nepodmienečný trest odňatia slobody na tri mesiace, prípad možno uzavrieť aj bez vášho súhlasu.

Od 1. novembra 2009 je možné zúčastniť sa na súdnom konaní prostredníctvom videokonferencie v prípade, že maximálny trest, o ktorý sa žiadalo, bola pokuta alebo odňatie slobody na maximálne jeden rok. Nie všetky sudy však majú nainštalované zariadenie potrebné na to, aby vám poskytli túto možnosť.

Ak nehovoríte jazykom, v ktorom sa vedie súdny proces, prípadne mu nerozumiete, máte právo využívať počas celého súdneho procesu služby tlmočníka. Tlmočník vám takisto pomôže v prípade, že sa počas súdneho konania potrebujete poradiť so svojím advokátom.

Ak ešte nemáte svojho advokáta, súd vám jedného prideliť, ak trváte na svojej nevine v prípade obžaloby, ktorá bola vznesená proti vám, a ak je požadovaný trest len pokuta. Ak ste priznali svoju vinu v prípade, v ktorom prokuratúra žiada odňatie slobody, súd vám advokáta prideliť v prípade, že o to požiadate. Ak nesúhlasíte s vaším advokátom alebo ak si z nejakých iných dôvodov želáte nového advokáta, vášmu želaniam sa zvyčajne vyhovie.

Počas súdneho procesu nemusíte odpovedať na otázky alebo povedať pravdu. Nemôžete byť potrestaný za poskytnutie nedôveryhodných dôkazov počas súdneho procesu. Váš advokát vám môže poradiť, či je pre vás prospešné vo vašom prípade vypovedať.

Aké sú moje práva vo vzťahu k dôkazom svedčiacim proti mne?

Používanie písomných dôkazov počas súdneho procesu sa podrobne riadi zákonom. V tejto súvislosti neexistujú takmer žiadne pravidlá a môžete predložiť akýkoľvek dôkaz. Spolu so svojím advokátom môžete spochybniť prípustnosť svedkov alebo dôkazov, a to najmä vtedy, ak sú pre váš prípad irelevantní alebo ak bol dôkaz získaný nezákonnou cestou. Súd rozhodne, či pripustí takýchto svedkov alebo dôkazy, ktoré ste spochybnili. Vo väčšine prípadov sa dôkazy získané nezákonným spôsobom vyhlásia na súde za neprípustné. Súd posúdi váhu daných dôkazov po vypočutí ostatných dôkazov.

Môžete požiadať o predvolanie konkrétnych svedkov, aby svedčili na súdnom pojednávaní, alebo o predloženie konkrétneho dôkazu v prospech vášho prípadu. Môže to byť napríklad zoznam cestujúcich, z ktorého vyplynie,

že ste sa nenachádzali na mieste činu v čase, keď bol spáchaný. Ak prokuratúra s relevantnosťou konkrétneho dôkazu nesúhlasí, rozhodne v tejto veci súd.

Strana, ktorá prizvala svedkov, ich vypočuje ako prvá. Následne bude mať príležitosť na krížový výsluch svedka druhá strana. Súd počas rozhodovania o svojom verdikte posúdi vierohodnosť a spoľahlivosť svedeckých výpovedí, ktoré zazneli počas súdneho procesu.

Zohľadnia sa informácie o mojich záznamoch v registri trestov?

Informácie o predchádzajúcom odsúdení sa zohľadnia v prípade, ak to vyplýva z opisu trestného činu, ktorý je opakovaným trestným činom. V zriedkavých prípadoch sa informácie o postupe používanom v predchádzajúcom prípade môžu odvolávať na odôvodnenie viny alebo neviny v prebiehajúcej veci. V bežnom prípade ovplyvní dĺžku trestu to, či ste už boli odsúdený za podobný čin, alebo či ste takýto čin spáchali počas probačného obdobia nasledujúceho po zrušení rozsudku alebo počas podmieneného prepustenia.

Obyčajne sa neskúma, či ste už boli odsúdený v inom členskom štáte.

Čo sa stane ku koncu súdneho procesu?

Prípad sa končí rozhodnutím súdu. Výsledok môže byť nasledujúci:

- ▷ zbavenie obžaloby;
- ▷ pokuta;
- ▷ podmienené prepustenie, ktoré môže byť zároveň nariadením liečby alebo vykonávania verejnoprospešných prác;
- ▷ nepodmienený trest odňatia slobody.

V prípade podmieneného prepustenia súd obyčajne stanoví trest odňatia slobody, na ktorý nebudete musieť nastúpiť, ak počas probačného obdobia, ktoré bežne predstavuje jeden až dva roky, nespáchate ďalší trestný čin. Ako podmienku pre podmienené prepustenie môže súd požadovať, aby ste boli aj naďalej pod dohľadom sociálneho kurátora, nastúpili na protialkoholické liečenie alebo iný typ liečenia, podrobili sa psychiatrickej liečbe a/alebo odrobili určitý počet hodín neplatených verejnoprospešných prác stanovených súdom.

Pre mladistvých páchatelov (páchatelia do 18 rokov) sú stanovené osobitné sankcie.

Akú úlohu zohráva obeť počas procesu?

Obeť sa považuje za svedka podobne ako všetci ostatní svedkovia. V niektorých prípadoch má však obeť právo na advokáta, ktorého osobitne vymenuje súd a/alebo získať odškodnenie za škody spôsobené v priebehu súdneho konania za predpokladu, že nárok na odškodnenie je jednoducho a riadne zdokumentovaný, a že odškodnenie zo strany súdu nepovedie k žiadnym materiálnym ťažkostiam.

Súvisiace odkazy

- ▷ [Dánsky zákon o výkone spravodlivosti](#)

4 – Moje práva po skončení súdneho procesu

Môžem sa odvolať?

Súd vydá svoje rozhodnutie počas súdneho vypočutia. Proti rozhodnutiu, verdiktu alebo rozsudku sa môžete odvolať na vyššom súde. Môžete požiadať o zbavenie obžaloby alebo zmiernenie rozsudku. Ak si myslíte, že vo vašom prípade došlo v priebehu súdneho procesu na krajskom súde k závažným pochybeniam, môžete požiadať o vrátenie veci späť na okresný súd na obnovu súdneho procesu s novými sudcami.

Proti odsúdeniu, verdiktu alebo rozsudku sa môžete odvolať ústne na vypočutí, na ktorom bolo vydané rozhodnutie. Môžete sa odvolať aj písomne na okresnom súde alebo prokuratúre. Odvolanie musíte podať do dvoch týždňov. Ak máte advokáta, zvyčajne sa ujme praktických náležitostí súvisiacich s vaším odvolaním. Ak bol vydaný rozsudok o zaplatení pokuty vo výške 3 000 DKK alebo menej, na podanie odvolania voči rozhodnutiu budete potrebovať povolenie od dánskej rady na povolenie odvolania. Žiadosť musíte tejto rade predložiť do dvoch týždňov od vydania rozhodnutia.

Čo sa stane, ak sa odvolám?

Ak sa odvoláte proti rozhodnutiu súdu, váš prípad bude vypočutý na vyššom súde. Aj toto vypočutie je prístupné verejnosti. Neexistuje časové obmedzenie na to, kedy sa prípad musí na vyššom súde vypočuť.

Ak sa nachádzate vo vyšetrovacej väzbe, vyšší súd musí vypočúť váš prípad pred ostatnými prípadmi. Vyšší súd musí takisto rozhodnúť o tom, či zostanete vo vyšetrovacej väzbe do odvolacieho konania a počas neho.

Ak sa odvolávate pre zbavenie obžaloby, o vašom prípade sa bude znovu pojednávať na vyššom súde. V takom prípade ste oprávnený predložiť nové dôkazy. So svojím advokátom by ste mali čo najrýchlejšie prediskutovať, ktoré nové dôkazy by sa mali v prípade odvolania predložiť. Hneď ako z trestného stíhania vyplynie, o ktoré dôkazy sa bude opierať konanie na vyššom súde, váš advokát bude mať 14 dní na to, aby vaše dôkazy predložil. Z časovej lehoty 14 dní môžete dostať výnimku.

Ak sa odvolávate za účelom zmiernenia vášho trestu, vyšší súd bude posudzovať len rozsudok. V takomto prípade strany vyššiemu súdu nepredkladajú žiadne dôkazy, ale váš advokát môže súd požiadať o poskytnutie dodatočných informácií o vašich osobných pomeroch, ktoré sú relevantné na stanovenie trestu alebo vydanie.

Ako prebieha odvolacie konanie?

Ak ste sa odvolali pre zbavenie obžaloby, o vašom prípade sa bude znovu pojednávať na vyššom súde. Vyšší súd v praxi často začína tým, že prečíta vaše vyhlásenie a vyhlásenie svedkov, ktoré ste urobili na okresnom súde. Ak však spolu so svojím advokátom s týmto postupom nesúhlasíte, tieto vyhlásenia sa musia urobiť znovu.

Ak ste sa odvolali za účelom zníženia vášho trestu, vyšší súd zohľadní dôkazy, ktoré boli predložené na okresnom súde, a rozhodne o treste na tomto základe.

Vyšší súd oznámi svoje rozhodnutie počas súdneho vypočutia. Vyšší súd môže rozhodnúť o platnosti rozsudku okresného súdu, zvýšení alebo znížení trestu, alebo vás môže oslobodiť. Ak vás súd oslobodí alebo ak zmierni váš trest, náklady súvisiace s odvolaním sa hradia z verejných prostriedkov. To isté platí v prípade, že sa prokuratúra odvolala proti rozsudku a vyšší súd ho iba potvrdí. Vo všetkých ostatných prípadoch budete pravdepodobne musieť uhradiť náklady súvisiace s odvolaním vy.

Čo sa stane, ak bude odvolanie úspešné/neúspešné?

Rozsudok vyššieho súdu nahrádza rozsudok okresného súdu a vo všeobecnosti sa stáva právoplatným a nezvratným. Váš prípad sa vo výnimočných prípadoch môže predložiť najvyššiemu súdu na základe povolenia odvolacej rady. Takéto povolenie sa obyčajne poskytuje len vtedy, ak je prípad zásadnou záležitosťou, a tým aj modelovým prípadom, alebo z iných zvláštnych dôvodov. Rada udeľuje povolenie odvolať sa na najvyšší súd len niekoľkým trestným prípadom. Váš advokát vás môže poučiť o vašich možnostiach získať takéto povolenie.

Ak ste boli oslobodený a ak boli v priebehu vyšetrovania použité donucovacie opatrenia, ako je vzatie do väzby, zatknutie alebo osobná prehliadka, môžete požiadať o odškodnenie. Svoju žiadosť musíte podať písomne regionálnemu štátnemu prokurátorovi najneskôr do dvoch mesiacov od rozhodnutia súdu. Váš advokát sa zvyčajne ujme praktických náležitostí súvisiacich s podaním odvolania. Nezabudnite svojho advokáta informovať o tom, kde vás môže kontaktovať vo vašej rodnej krajine.

Som z iného členského štátu. Môžu ma po procese poslať späť do tohto štátu?

Na výkon vášho trestu obyčajne môžete byť poslaný do iného členského štátu. Zvyčajne sa tak stane, len ak požiadate o presunutie na výkon trestu do vašej rodnej krajiny. Svoju žiadosť o výkon trestu vo vašej rodnej krajine musíte zaslať dánskeму ministerstvu spravodlivosti.

Ak budem odsúdený, môžem byť opätovne súdený za ten istý trestný čin?

V Dánsku nemôžete byť dvakrát odsúdený za ten istý trestný čin. Tá istá zásada sa uplatňuje aj v ostatných európskych krajinách. Keďže sa môžu sankčné ustanovenia v jednotlivých krajinách líšiť, musíte sa o tejto skutočnosti informovať v krajine, v ktorej ste mohli byť takisto stíhaný za spáchanie trestného činu.

Informácie o treste/odsúdení

Hneď potom, ako sa o prípade rozhodne, sa toto rozhodnutie oznámi centrálnemu registru trestov. Rozhodnutia o porušení dánskeho trestného zákonníka budú zaradené do časti registra vyhradenej pre rozhodnutia. Rozhodnutia o porušení ostatných právnych predpisov budú zaregistrované, ak vám bol vymeraný trest odňatia slobody alebo trest zákazu činnosti (trest zbavujúci vás práva). Toto rozhodnutie bude zaregistrované s uvedením názvu súdu, ktorý rozsudok vydal, dátumu vydania rozsudku, zákonných ustanovení, ktoré boli porušené a trestu.

Existujú isté obmedzenia ohľadom toho, ktoré rozhodnutia budú zaradené do registra trestov, ktorý vám môže byť vydaný na osobné použitie. Údaje sa ukladajú elektronicky a ich odstránenie závisí od závažnosti trestu.

V súvislosti s registrovaním alebo odstraňovaním chýb môžete podať sťažnosť, nie však pokiaľ ide o aktuálnu registráciu rozhodnutia. Sťažnosti týkajúce sa registrácie musia byť predložené Úradu národného komisára dánskej polície, ktorý je zodpovedný za údaje týkajúce sa registra trestov.

Súvisiace odkazy

- ▷ [Dánsky zákon o výkone spravodlivosti](#)
- ▷ [Nariadenie spracovania osobných údajov v centrálnom registri trestov](#)

5 – Menej závažné trestné činy

Akým spôsobom sa riešia drobné dopravné priestupky?

Ak vás zastaví dopravná polícia, ktorej úlohou je kontrolovať dodržiavanie dopravných predpisov, môžete svoj priestupok buď prijať, alebo zamietnuť. Polícia vás musí obviniť z priestupku, o ktorom sa domnieva, že ste spáchali. Máte právo na obhajcu a pred políciou nemusíte vypovedať.

Sankciou za dopravný priestupok je v bežnom prípade pokuta. Dopravné priestupky sa riešia rovnakým spôsobom ako ostatné priestupky, za ktoré sa udeľuje pokuta. Polícia vám zašle pokutový lístok. Ak pokutu zaplatíte, znamená to, že sankciu prijímate. Ak ju nezaplatíte, vaším prípadom sa bude zaoberať súd. Budete predvolaný na pojednávanie, na ktorom sa predložia dôkazy o spáchanom priestupku.

Riaditeľ verejnej prokuratúry vydal [cenník pokút za dopravné priestupky](#), kde si môžete overiť, či vaša pokuta zodpovedá pokutám, ktoré sa bežne ukladajú za daný typ dopravného priestupku, ktorého ste sa dopustili.

[Zákon o cestnej premávke](#) polícii umožňuje zadržať vaše vozidlo, ak máte pobyt mimo Dánska a ak je vaše vozidlo registrované v inej krajine, než je Dánsko. Vozidlo môže byť zadržané až do zaplatenia pokuty, alebo do poskytnutia zábezpeky na platbu pokuty. Ak nesúhlasíte s tým, že ste sa dopustili dopravného priestupku, v niektorých prípadoch budete musieť zložiť zábezpeku na platbu pokuty a požiadať o začatie súdneho konania. Polícia často využíva právo na zadržanie vozidiel.

Pre vozidlá a vodičov z ostatných škandinávskych krajín existujú osobitné predpisy.

Akým spôsobom sa riešia priestupky spojené s nesprávnym parkovaním?

Priestupky spojené s nesprávnym parkovaním bežne riešia dopravné hliadky pracujúce pre miestny orgán alebo súkromnú spoločnosť, nie polícia. Ak parkujete nezákonne, dostanete pokutu za parkovanie. Pokutu za parkovanie si nájdete za stieračom svojho auta.

Ak zastihnete dopravnú hliadku predtým, ako vám dá pokutu za parkovanie, môžete vzniesť námietku priamo tejto hliadke. Dopravná hliadka môže rozhodnúť, že tento priestupok nezaznamená alebo môže urobiť záznam o vašej námietke. Ak dostanete pokutu za parkovanie, musia k nej byť priložené usmernenia o tom, ako môžete predložiť sťažnosť týkajúcu sa pokuty. Pre sťažnosti neexistuje žiadny centrálny orgán.

Pokuty za parkovanie sa vyberajú rovnakým spôsobom, ako ostatné občianske pohľadávky. Znamená to, že ak pokutu nezaplatíte, táto pohľadávka sa zašle spoločnosti pre výber pohľadávok v krajine vášho pobytu.

Bude tento typ priestupku zaznamenaný v mojom registri trestov?

Do vášho registra trestov sa v bežnom prípade pokuty nezaznamenávajú. Avšak pokuty za trestné činy sa do vášho registra trestov zaznamenávajú.

Pokuty za parkovanie sa nepovažujú za trestnú sankciu, a preto sa do vášho registra trestov nezaznamenávajú.